

Na pogajanja to sredo so delodajalci prišli s stališči do plačne politike, ki so jih napovedali že pred mesecem dni. Predstavniki sindikatov bodo do 12. julija pripravili svoje predloge, o katerih naj bi se takrat začela prava pogajanja.

Po predlogu delodajalcev naj bi kolektivne pogodbe dejavnosti plačno politiko prilagodile konkretnim poslovnim razmeram. Minimalne standarde naj bi nadgradile gospodarske družbe s svojimi kolektivnimi pogodbami. Večji poudarek naj bi bil dan stimulaturnemu delu plače, vendar na način in po kriterijih, ki bi jih določale gospodarske družbe.

Po plačnem sistemu, kot ga predlagajo delodajalci, bi bila plača sestavljena iz fiksne dela (osnovna plača), dodatkov za posebne obremenitve in variabilnega dela (stimulacija).

Kolektivne pogodbe naj bi določale osnovne plače (najnižji znesek) za poln delovni čas in dogovorjene rezultate, dosežene v normalnih razmerah. Osnovne plače bi se usklajevale po eskalacijski lestvici, dogovorjeni na makroekonomski ravni.

Dodatki za posebne obremenitve naj bi bili oločeni s splošno kolektivno pogodbo in pogodbami posameznih dejavnosti.

Gospodarske družbe bi bile dolžne v celoti zagotavljati minimalne standarde – kar po-

Delodajalci razgrnili predloge za pogajanja o spremembah plačne politike

meni osnovne plače in dodatke iz splošne kolektivne pogodbe in pogodb dejavnosti.

Gospodarske družbe bi imele neovirane možnosti nadgradnje minimalnih standardov in oblikovanja variabilnega dela plač.

Kolektivne pogodbe ali drugi akti gospodarskih družb bi določali kriterije in način izplačila stimulaturnega dela plač. Stimulacija naj bi bila pomemben del plače, odvisen od poslovnih rezultatov podjetja.

Ti predlogi delodajalcev temeljijo na ugotovitvi, da sedanji plačni sistem omogoča velik pritisk na povečanje izhodiščnih plač, s čimer se povečuje plačna masa. Zaradi tega je na pod-

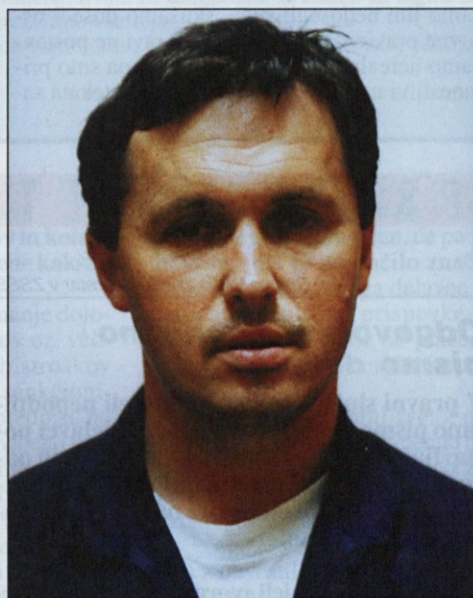
jetniški ravni težko sprejeti plačni sistem, ki bi spodbujal konkurenčnost. Da bi predlogi delodajalcev dobili še večjo veljavo, bo njihovo združenje spodbujalo vlado, naj čimprej pripravi zakon o udeležbi zaposlenih pri dobičku.

Kot nam je povedal, predsednik Sinlesa Danilo Vedlin, ki je sodeloval na pogajanjih, so se predstavniki štirih sindikalnih centra dogovorili, da bodo za pogajanja 12. julija pripravili skupna izhodišča in tudi svoje konkretne predloge. Že prihodnjo sredo pa se bodo o tem posvetovali sindikati, povezani v ZSSS. Osrednji vprašanja za sindikate seveda ostajata eskalacija in odprava razkoraka med minimalno plačo in izhodiščnimi plačami.

F. K.

V Ljutomeru je bilo v soboto drugo srečanje delavcev tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije. Poleg prijetnega druženja in ogleda tamkajšnje pokrajine so organizatorji pripravili tudi športna tekmovanja. Na njih so bili najuspešnejši tekmovalci celjske območne organizacije Stupisa in so prejeli tudi največji pokal.

Več na strani 12

V Tovilu, sestavnem delu Slovenskih železarn, je svet delavcev izglasoval veto na "podaritev" premoženja koncernu Slovenskih železarn. Zakaj se je svet delavcev odločil za to potezo, je za naše glasilo razložil predsednik sveta delavcev Marko Oblak.

Več stran 7

Janez Starman je v Litostroju zaposlen 33 let, v sindikatu pa aktivno, kot funkcionar, deluje več kot dvajset let. S podjetjem je doživel njegov razcvet in najgloblji padec, stečajni postopek koncerna Litostroj pred tremi leti. Zdaj je zaposlen kot kovinostrugar v Tovarni energetske in industrijske opreme, enem od podjetij, nastalih iz zdravih jeder koncerna po njegovem stečaju. V tem podjetju je predsednik sindikata SKEI in član sveta delavcev.

Več kot desetletje trajajoča agonija nekdanjega proizvodnega velikana socialistične Jugoslavije, Titovih zavodov Litostroj, se je končala leta 1998 s stečajnim postopkom Koncerna Litostroj in poskusom postavitve zdravih jeder na noge. V Litostroju je v njegovih najboljših časih delalo preko 4000 delavcev, zdaj jih je v preostalih samostojnih podjetjih, tovarni ulitkov, tovarni energetske in industrijske opreme, invalidskem podjetju, PTS in gostinskem podjetju, zaposlenih še okoli 800. Največje podjetje je tovarna energetske in industrijske opreme s 397 zaposlenimi. V njej še naprej izdelujejo turbine za elektrarne, hidromehansko opremo, male vodne elektrarne, črpalke, dvigala ter industrijsko in preoblikovalno opremo.

Preoblikoval se je tudi sindikat SKEI. "Čeprav SKEI koncerna formalno še vedno obstaja, smo se v začetku leta 1998 v sindikatu odločili, da v novonastalih podjetjih ustanovimo samostojne sindikalne podružnice," nam je razlagal Janez Starman. "Najprej smo to storili v največjem novem podjetju, Litostroju EI. V začetku se je včlanilo 265 delavcev, zdaj pa imamo 281 članov in tega smo zelo veseli."

"Ali je za povečanje števila članov kakšen poseben razlog?"
"Trudimo se biti pošteti do ljudi. Ne obljubljam jim nedosegljivega, skušamo doseči osnovne pravice, ki jim gredo. Upravi ne postavljamo nerealnih zahtev. Do uprave pa smo prizanesljivi tudi zato, ker v podjetju potekata sa-

Srčno upamo na najljši razplet

Na pogorišču Litostroja skuša zrasti nekaj novih poganjkov, največji med njimi je Tovarna energetske in industrijske opreme

nacija in prestrukturiranje, ki naj bi bila končana do konca tega leta. Za zdaj smo še družba z omejeno odgovornostjo in smo v večinskem lastništvu Slovenske razvojne družbe. Želimo si, da bi z njeno pomočjo postali normalno podjetje s prihodnostjo. Zdaj pa nam gre za preživetje podjetja."

"Kakšna je videti prihodnost s sindikalnega vidika?"

"Upamo, da Slovenska razvojna družba oziroma uprava podjetja delata pravilne korake, čeprav bi mi marsikaj naredili drugače - če bi imeli to možnost. Vendar je vodstvu treba zaupati, dokler se stvari odvijajo po pričakovanju. Sicer pa bomo že jeseni videli rezultate. Ne nazadnje je vse odvisno tudi od tega, ali in komu bo SRD uspela prodati naše podjetje."

"Sindikatu ima glede na dogajanja v Litostroju v zadnjih letih kar veliko dela, mar ne?"

"Ena od prvih in pomembnih nalog ta čas je zastopanje zaposlenih in bivših zaposlenih, v korist katerih smo ob stečaju koncerna Litostroj leta 1998 vložili zahteve za poplačilo zaostalih plač in drugih terjatev do koncerna. Takrat smo za tri dni odprli sindi-

karno pisarno, kjer smo zbiral prijav delavcev. Nabralo se jih je preko 600, skupna vrednost zahtevkov pa je dosegla 2,4 milijarde tolarjev. To je bila ena prvih akcij novoustanovljene organizacije SKEI v novonastalem podjetju Litostroj EI. Glede na izjave stečajnega upravitelja pričakujemo precejšen odstotek izplačil."

"Plače so bile v Litostroju v zadnjih letih stalni kamen spotike ..."

"Da in tudi zdaj so še. Že lep čas se ne premaknejo nikamor kljub naraščanju življenjskih stroškov. Večina plač je na ravni izhodiščnih, povprečna majska plača v našem podjetju je bila 165.783 tolarjev bruto. Plače smo uspeli popraviti samo na spodnjem koncu lestvice. Tako v prvem plačilnem razredu ni nobenega zaposlenega več. Naše plače realno zaostajajo za 4 do 5 odstotkov za košarico življenjskih stroškov. Na srečo lahko delavci opravijo precej nadur in si s tem malo izboljšajo plače."

So pa plače redne, tudi regres v višini dobrih 107.615 tolarjev so nam že izplačali. Tudi nadomestilo stroškov za prihod na delo uprava izplačuje."

"Kakšne naloge si je sindikat zadal v letošnjem letu in kako jih uspevate uresničevati?"

"Najpomembnejše je sprotno reševanje nastalih problemov in težav, bodisi glede delovnih pogojev ali medsebojnih odnosov, kjer pogosto škriplje med delavci in nižjim ter srednjim vodstvenim kadrom. Sindikat skuša konflikte odpravljati z apeliranjem, pogovori, skratka po normalni in strpni poti. Večinoma

Janez Starman: Sindikat se vseskozi trudi za izboljšanje vzdušja v podjetju, za boljše medsebojne odnose, da bi ljudje z veseljem hodili na delo.

nam uspeva, včasih pa tudi ne. Moram reči, da nam pri tem uprava kar dobro pomaga."

"Slabo vzdušje se vleče verjetno od propada koncerna dalje, ko ljudem ni bila jasna prihodnost?"

"Gre za dolgoletne zamere, naš kolektiv je starejši, tudi nižji vodstveni kader je že dolgo časa tu in zamere se vlečejo a In to skušamo v sindikatu sproti reševati, omiliti, odpraviti. Sindikat si zelo prizadeva za izboljšanje odnosov, da bi se ljudje bolje razumeli med seboj, saj je stare zamere težko odpraviti čez noč."

"Na splošno pa je vzdušje zdaj boljše kot leta 1998 ali ne?"

"Splošno vzeto je boljše, vendar nekateri vodstveni kadri ohranjajo svoje navade in prepričanje, da je ljudi najbolje spodbujati k bolj zavzetemu in dobremu delu s kritiko. Zato se s podrejenimi ne pogovarjajo, pač pa ukazujejo in kritizirajo."

Da bi izboljšali medsebojne odnose, prirejam tudi izlete, piknike. Pravkar skupaj z vodstvom prirejam piknik za zaposlene in družine. Podjetje, sindikat in udeleženci si bodo stroške enakomerno porazdelili. Upam, da bo dovolj prijav, da bomo piknik, ki je tudi namenjen izboljševanju medsebojnih odnosov, lahko priredili. Zdravi odnosi v kolektivu so zelo pomembni za njegov uspeh."

"V Litostroju poteka delo pod težjimi pogoji. Kako je z varovanjem zdravja, z zdravstveno preventivo?"

"Dosedaj ni bilo najbolje. Novi zakon o varstvu in zdravju pri delu je odgovornost precej zaostрил."

"Pogosto je moč slišati, da je bil zakon sicer sprejet, v praksi pa se še ne izvaja ..."

Glede tega vprašanja smo v sindikatu do uprave nekoliko tolerantni, saj smo sredi selitve v nove prostore, v starih pa že pripravljajo njihovi novi lastniki vse za drugačo proizvodnjo. Hkrati ko mi odvažamo našo opremo, je v hali pravo gradbišče a Veliko je prahu, hrupa, izpušnih plinov tovornjakov.

Seveda upravo opozarjamo, naj uredi nova delovna mesta v skladu z zakonom o varstvu in zdravju pri delu, da ne bi spet prihajalo do slabih delovnih razmer. V dosedanjih prostorih smo trpeli zaradi slabega ogrevanja, izdelke in polizdelke pa so prevažali viličarji z dizelskimi motorji."

"Ali zaposlene, ki delajo v slabih delovnih pogojih, pošiljajo na preventivne zdravstvene preglede ali celo na preventivni dopust? Kdo jim plača preventivne počitnice v zdravilišču? Sindikat? Uprava?"

"Delavce zdaj spet pošiljajo na preglede, ki so po zakonu obvezni, medtem ko si nekaj let pred tem celo na tak pregled moral iti sam na svoj strošek. Preventivnega pošiljanja ljudi v zdravilišča pa ni. Za kaj takega zaenkrat ni denarja, podjetje ga bolj potrebuje za zagon proizvodnje v novih prostorih."

"Kakšno je sodelovanje med sindikatom in upravo?"

"Vzpostavljene stiki niso idealni, vendar sproti rešujemo odprta vprašanja. Do predsednika uprave pridem brez težav, odgovori na naša vprašanja so po moji oceni dani v sprejemljivem roku, v povprečju na normalna vprašanja čakamo odgovor osem dni. Če pa gre za kak bolj zapleten problem, traja navadno dlje. Želimo pa si malo več podatkov, saj moramo pogosto dodatno prositi zanje."

Neuradno je moč slišati, da bi morda še letos lahko prišlo do zmanjšanja števila zaposlenih, vendar upamo, srčno si tega želimo, da se to ne bo zgodilo."

Spoštovano uredništvo!

Podpisana Olga Majcen, Kersnikova ulica 11, Ljubljana, prosim, da mi s 1. 7. 2000 nehatе pošiljati vaš časopis.

Odpriam se v dom upokoencev, stara sem preko 80 let.

Če sem z dosedanjim plačevanjem naročnine kakorkoli pomagala časopisu, mi je v zadoščenje.

Želim vam veliko uspehov pri nadaljnjem delu v prid naših delavcev.

Tovariške pozdrave od

Olge Majcen

Spoštovana tovarišica Olga Majcen, hvala za dolgoletno zvestobo in dobre želje. V domu upokoencev vam želimo vse lepo.

Pošljite nam novi naslov, da vam bomo, če to želite, časopis odslej pošiljali brezplačno!

S pozdravi

Franček Kavčič, odgovorni urednik

PRAVNI SVETOVALEC

Piše: Gregor Miklič, izvršni sekretar v ZSSS

Odgovor na anonimno pismo delavcev

V pravni službi ZSSS smo prejeli nepodpisano pismo, v katerem prizadeti delavci postavljajo vrsto vprašanj, na katera bi bili odgovori, tako sami ugotavljajo, zanimivi tudi za druge. Zato odgovore na njihova vprašanja objavljamo.

Delavci niso prejeli regresa za letni dopust, ker direktor pravi, da ni denarja, kljub temu da je poslovanje podjetja uspešno. Ali je direktorjev odgovor ustrezen?

Tak odgovor direktorja je navadno sprenevanje. Delavci imajo po določbah kolektivne pogodbe pravico do regresa za letni dopust, če imajo pravico do izrabe letne-

dopusta. Delavec pridobi pravico do izrabe letnega dopusta po najmanj šestih mesecih nepretrgane zaposlitve. Regres za letni dopust se izplača praviloma naenkrat do konca julija tekočega leta. Pri ne likvidnih delodajalcih pa najkasneje do konca novembra tekočega leta. Višina regresa za letni dopust za leto 2000 je bila s podpisom aneksa k splošni kolektivni pogodbi za gospodarske dejavnosti po višana z najmanj 102.000 tolarjev na 107.712 tolarjev.

Ali direktorju pripada tudi povračilo stroškov za prevoz na delo, čeprav ima vedno na razpolago službeno vozilo, za katero podjetje plačuje tudi bencin?

Direktorju podjetja pripada osebni dohodek in drugi osebni prejem-

ki, ki so določeni v njegovi pogodbi o zaposlitvi. Če ta pogodba teh določb oz. zneskov ne vsebuje, je v njej novanje, ne pripada povračilo stroškov za prevoz na delo in z dela za vsakodnevni prihod na delo. Prav tako mu ne pripada povračilo stroškov prevoza po mestu, če to ni izrecno dogovorjeno s pogodbo o zaposlitvi, ker takega povračila stroškov kolektivna pogodba ne pozna. Direktorju bi šlo povračilo stroškov za prevoz na delo in z dela le za tiste dneve, ko se ali z lastnim prevoznim sredstvom ali z javnim prevoznim sredstvom pripelje na delo in z dela.

Ali ima direktor pravico do povračila stroškov za prehrano med delom za dneve, ko je na službenem potovanju in prejema dnevnice?

Direktorju enako kot vsem zaposlenim pripada povračilo stroškov za prehrano le za dneve prisotnosti na delovnem mestu, za dneve službenih potovanj doma ali v

tujini takšno povračilo stroškov ne pripada nikomur. Prav tako nikomur ne pripada povračilo stroškov za prehrano med delom za čas letnega dopusta in drugih plačanih odsotnosti z dela (bolezenska odsotnost, izobraževanje ...).

Kdo plačuje stroške službenega stanovanja?

Te stroške običajno nosi uporabnik službenega stanovanja, ki zato od delodajalca prejme tudi ustrezno povračilo stroškov za ločeno življenje. Če pa direktor ne prejema povračila stroškov za službeno stanovanje, bi bilo normalno, da bi podjetje direktorju zaračunavalo uporabo službenega stanovanja kot neke vrste ugodnost.

Je prav, da podjetje direktorju plačuje tudi mandatne kazni za prometne prekrške?

Kazni, ki jih mora direktor plačati kot odgovorna oseba, ali ki jih mora plačati zaradi storjenih prekrškov na službeni poti, podjetje ne

more plačevati. To so kazni, ki jih mora plačati direktor sam.

So za kršitve zakonov in kolektivnih pogodb predvidene kakšne kazni?

Neupravičeno prejetje določenih osebnih prejemkov oz. večkratno plačevanje istih stroškov formalno s predpisi ni sankcionirano. Izjema so davčni predpisi, po katerih se vsako neupravičeno prejetje osebni prejemkov šteje za kršitev, in sicer stori kršitev pravna oseba, ki neupravičeno plačuje te prejemke; kršitev stori tudi odgovorna oseba, ki dovoli izplačevanje takih prejemkov; kršitev stori tudi oseba, ki take neupravičene prejemke prejema. Vendar z davčnimi predpisi prejetje takšnih prejemkov ni sankcionirano, sankcionirano je le neplačevanje davkov oz. zmanjševanje davčne osnove za plačilo davkov. Če direktor uporablja službeni avto tudi za privatne potrebe, potem mu ne pripada povračilo stroškov za

prevoz na delo in z dela. Če tako povračilo prejme, ga mora vrniti, ker do njega ni upravičen, če pa ga ne vrne, ima to povračilo značaj plače in mora od njega delavec in delodajalec plačati prispevke in davke, kot jih plačuje od plače.

Opisane razmere je možno odpraviti na dva načina:

a) seznaniti nadzorni svet z neupravičenimi osebnimi prejemki (če niso dogovorjeni s pogodbo o zaposlitvi) in ta mora potem ustrezno ukrepati in zaščititi interes družbe;

b) z obvestilom davčni upravi o sumu kršitev predpisov.

Če si direktor s temi dejanji neupravičeno pridobi premoženjsko korist in povzroči premoženjsko škodo podjetju, je lahko podan tudi sum storitve kaznivega dejanja zlorabe položaja ali pravic (244. člen kazenskega zakonika RS). Če je tak sum podan, je možno podatiti tudi ovadbo pristojnemu tožilstvu ali pa predlog za pregon policiji.

SDTS

Hvala odboru za delo

Odbor državnega zbora za delo, družino in socialno politiko je prejšnji četrtek obravnaval problematiko obratovalnega časa prodajaln. Ena od podlag za obravnavo je bilo poročilo inšpekcijskih služb, ki so pregledale spoštovanje zakonodaje, še posebej s področja delovnega prava. Sindikat delavcev trgovine Slovenije (SDTS) je pred dvema mesecema že dosegel, da je ministrstvo za ekonomske odnose spremenilo pravilnik o obratovalnem času prodajaln.

Predsednica odbora Ana Majda Kregelj Zbačnik je že v začetku razprave pozvala predsednika SDTS Francija Lavrača, naj predstavi sindikalno oceno razmer glede odpiralnega časa prodajaln. Ta je spremembe pravilnika ocenil kot ugodne, vendar le kot prvi korak k ustvarjanju večjega reda in spoštovanju pravic zaposlenih delavk in delavcev. Opisal je tudi socialne in ekonomske razloge, zaradi katerih je sindikat zahteval spremembe preveč liberalnega pravilnika. Cilji sindikata bodo v večji meri doseženi šele potem, ko bodo občine sprejele odloke o merilih za odpiranje dejavnosti trgovin. Lavrač je omenil tudi veliki trgovski center, ki ga je v Ljubljani odprl Leclerc in v katerem, kot je obveščen sindikat, kar precej kršijo delovnopravno zakonodajo. Ena najpogostejših kršitev je zaposlovanje ljudi za določen čas. Na SDTS se zaradi kršitev pravic pogosto obračajo tudi zaposleni v Mercatorju.

Lavrač se je odboru za delo zahvalil za pomoč pri urejanju odpiralnega časa prodajaln. Po njegovem mnenju so se odgovorni na mi-

nistrstvu zganili tudi zaradi aktivnosti odbora in sprejeli spremembe pravilnika, v katerih so v precejšnji meri upoštevali zahteve SDTS, čeprav so jim delodajalci ostro nasprotovali. Za SDTS je dobro, da bo odbor za delo še naprej bedel nad to problematiko, saj mu bo ministrstvo za ekonomske odnose vsake tri mesece pošiljalo poročila o stanju na tem področju.

Sandi Bartol je prejšnji teden prejel obvestilo, da je občinski svet Domžale sprejel odlok o dežurnih prodajalnah in prodaji blaga zunaj prodajaln. V njem je med drugim določba, po kateri mora trgovec ob prijavi dežurne trgovine poleg drugih listin priložiti tudi mnenje reprezentativnega sindikata ali delavskega zaupnika o izvajanju delovnopravne zakonodaje ter preveriti pogoje dela za zapos-

Ima Market Potrošnje iz Zagorja potrebna soglasja?

Sekretar SDTS Sandi Bartol je od župana občine Zagorje Matjaža Švagana zahteval pisno dokazilo, da je občina dobila prijavo novega obratovalnega časa trgovine Market Zagorje iz sestave trgovskega podjetja Potrošnja. Prodajalke tega podjetja so SFDTS obvestile, da naj bi Market od 1. julija dalje obratoval vsak dan od 6. do 23 ure. Bartol Švagana še sprašuje, ali je občina sprejela merila za določanje dežurnih prodajaln, kar je pogoj za izdajanje soglasij.

lene delavce. Občina Domžale je po Bartolovih besedah prva uporabila vzorčni pravilnik o merilih za dežurne trgovine, ki ga je pripravil SDTS. Za to je zaslužna zlasti sekretarka območne organizacije ZSSS Domžale Justi Arnuš. Prav bi bilo, da bi se po njej zgledovali tudi sekretarji drugih območnih organizacij.

Da obtožbe na račun Leclerca niso izrečene na pamet, nam je potrdila Petra Hudales Ružič, ki je bila februarja sprejeta na delovno mesto asistenta direktorja za sveži program novega trgovskega centra. Ker je po poklicu lingvistka, je veliko prevajala iz francoščine v slovenščino in obratno. Dva dni pred iztekom poskusnega dela je prejela sklep o prenehanju delovnega razmerja, ker na poskusnem delu ni dosegla ustreznih rezultatov. Na sklep se je pritožila, vendar odgovora še ni prejela. Ker ji je bilo ob izdaji sklepa le ustno rečeno, da ji na delo ni treba več prihajati, je po nasvetu Sandija Bartola zahtevala še pisni dokument. V sklepu o prenehanju delovnega razmerja med drugim piše, da ji delovno razmerje preneha z dokončnostjo sklepa.

Petra Hudales Ružič se je podobno kot še 16 drugih delavcev včlanila v SDTS. Za prihodnji ponedeljek je napovedan ustanovni seštanek, na katerem bodo člani izvolili svojega zaupnika in poverili svojo zaščito zunanjim sindikalnim strokovnjakom. Prizadeta delavka nam je še povedala, da iz Leclerca odhaja kar precej ljudi. Eden od vzrokov naj bi bilo tudi zavajanje glede plače – čeprav so trgovkam in trgovcem obljubljali po 102.000 neto, jim toliko izplačujejo bruto. Veliko ljudi je med pripravami za odprtje trgovskega centra mesec ali dva delalo brez pogodb. "Nisem mogla več prenašati tega, da sem pri delu morala prevajati čiste laži," nam je še povedala Petra Hudales Ružič.

F. K.

Racionalno in zakonito do izvajalskih pravic

Na povabilo Sindikata Glosa in Združenja dramskih umetnikov Slovenije je iz Bruslja dopotoval v Slovenijo gospod Xavier Blanc, generalni sekretar AEPO – Združenja evropskih kolektivnih organizacij.

Na pogovoru z njim, ki smo ga organizirali v prostorih našega sindikata ta ponedeljek, so sodelovali predstavniki ZDUS-a, ZAMP-a, Svobodnih gledaliških ustvarjalcev, nekaterih slovenskih gledališč in Sindikata Glosa.

Pogovarjali smo se o uresničevanju pravic avtorjev in izvajalcev, ki jih predvideva zakon o avtorskih in sorodnih pravicah, ter o samovoljni in škodljivi razlagi zakona v vladnem uradu za intelektualno lastnino.

Prevladovalo je enotno prepričanje, da se imajo slovenski umetniški izvajalci pravico organizirati na način, ki ga zakon pred-

videva, toda v skladu z dejstvom, da gre za številčno majhne in materialno šibke skupine (dramskih igralcev je le kakih tristo). Smiselno je torej, da se vsi, ki to želijo, preprosto povežejo v kolektivno organizacijo ZAMP, ki bo opravila tudi vse servisne storit-

ve in celotno materialno delitev pravic.

V gospodu Xavierju Blancu smo dobili zaveznika, ki bo takšno rešitev zagovarjal tudi v pogovorih z vladnimi predstavniki v prihodnjih dneh.

Doro Hvalica

NAJ SE VE ...

V listini izjava o varnosti oziroma pri oceni tveganja mora delodajalec pisno navesti vse nevarnosti in tveganja za zdravje delavcev na delovnem mestu. Nevarnost je okoliščina ali stanje, ki lahko ogrozi ali poškoduje delavca oziroma okvari njegovo zdravje (na primer: električna energija, nevarne snovi, sevanja, nevarna temperatura itd.). Tveganje pa je verjetnost, da bo ta nevarnost dejansko povzročila poškodbo ali zdravstveno okvaro delavca. Tveganje je lahko različno resno in verjetno. Delodajalec mora glede na raven tveganja v izjavi o varnosti opredeliti ukrepe za zmanjšanje vsakega tveganja, ki ni neznatno.

Vir: Pravilnik o načinu izdelave izjave o varnosti z oceno tveganja (Uradni list RS, št. 30/2000), s katerim se zahtevami morajo delodajalci uskladiti delovna mesta najkasneje do 27. 7. 2001.

SKEI analizira razmere na področju varstva in zdravja pri delu

Številne sindikalne podružnice to področje zanemarjajo

Ena pomembnih programskih nalog SKEI Slovenije in vseh sindikatov je spremljanje varnosti in zdravja pri delu. V zadnjem desetletju so se razmere na tem področju zelo poslabšale in se še slabšajo, kar povzroča zelo velike probleme zlasti v podjetjih v naši dejavnosti. Novodobni kapitalisti so v obdobju tranzicije v želeli po čim večjem dobičku precej zanemarjati vprašanja varnosti in zdravja pri delu.

Da bi delavcem povrnili zaupanje in prešli od besed k dejanjem, je SKEI Slovenije na svojem III. kongresu sprejel med drugimi dokument o nalogah sindikata pri izvajanju varnosti in zdravja pri delu.

Ker o tem ni mogoče govoriti brez raziskav ter podatkov o številu poškodb in zdravstvenih okvar pri delu, smo se jih odločili zbrati. Komisija SKEI za varnost in zdravje pri delu je sindikalnim podružnicam poslala anketne vprašalnike o varnosti in zdravju pri delu v obdobju 1998–1999.

V določenem roku smo dobili približno 120 odgovorov. V podjetjih, kjer delujejo te podružnice, je zaposlenih skoraj 30.000 delavcev. Žal manjkajo odgovori za nekatera območja, manjkajo tudi nekateri sedanji in nekdanji "paradni konji" SKEI. Podatke smo dobili tudi od Sindikata delavcev energetike Slovenije in Sindikata KNG.

Po odgovorih na anketna vprašanja je povprečna ocena stanja na področju varnosti in zdravja pri delu 3,3. To pomeni, da delodajalci v glavnem spoštujejo zakonodajo in pošiljajo delavce na zdravniške preglede, preizkuse znanj, opravljajo oz. naročajo meritve mikroklimne ter zagotavljajo osebno varnostno opremo.

Kljub relativno dobri povprečni oceni je komisija na podlagi pogovorov in posvetov v družbah in razprav na seminarjih ugotovila, da v mnogih podjetjih ne upoštevajo oz. ne izvajajo niti najosnovnejših predpisov in določil glede

varnosti in zdravja pri delu (tehnični, socialni, izobraževalni, pravni in drugi varstveni ukrepi). V mnogih podjetjih kršijo zakonodajo predvsem pri stroških za vzdrževanje osebne varnostne opreme in plačevanju zdravniških pregledov. Seveda so med njimi tudi "svetle" izjeme z doseženimi zavidljivimi rezultati (Impol, Talum, Carrera ...).

Zaskrbljujoče je, da so sindikalni zaupniki tolerantni do navedenih kršitev, saj jih večinoma na svojih sejah ne obravnavajo (niti redno niti občasno) oz. na kršitve ne opozarjajo inšpekcijskih služb. Samo ena sindikalna podružnica je poslala prijavo na inšpekcijo dela.

Žal ni pisnih podatkov, kako so sindikati zadovoljni z ukrepanjem inšpekcije. Sam sem na obiskih v posameznih družbah ugotovil dokaj porazno stanje.

Sindikat je v samo 16 družbah zahteval poročilo (letno) vodstva podjetja o stanju na področju varstva in zdravja pri delu v podjetju. (Pred leti so sindikalne organizacije obravnavale varstvo pri delu obvezno vsaj na letnih sejah.)

Podatki kažejo, da so imeli v letu 1999 v 71 podjetjih 1194 poškodb na delu in 187 poškodb na poti na delo oz. z dela. Za 405 poškodb na delu v 16 podjetjih so skupno izplačali za 132.391.771 tolarjev odškodnin oz. 326.893 tolarjev na poškodbo. V 30 podjetjih so zaradi poškodb na delu izgubili 20.101 delovni dan.

Leta 1996 je bilo v vseh panogah 27.996 poškodb, od tega v industriji 9281 in v kovinski industriji 1407.

Leta 1997 je bilo v vseh panogah 26.583 poškodb, od tega v industriji 10.060 in v kovinski industriji 1772.

Leta 1998 je bilo v vseh panogah 26.500 poškodb, v 9 mesecih 1999 pa 16.293 poškodb.

Vladimir Bizovičar
(Se nadaljuje)

Kot nam je povedal Oskar Komac, sekretar SKEI, so pogajanja o kolektivni pogodbi za metalurgijo, kovinsko in elektroindustrijo ter livarne po prekinitvi le krenila z mrtve točke. Pogajalci so se prejšnji teden dogovorili o vrstnem redu vprašanj, ki jih bodo obravnavali. Prihodnji torek bo na vrsti normativni del kolektivne pogodbe, teden dni kasneje pa še tarifna priloga, za katero je SKEI najbolj zainteresiran.

F. K.

Direktorica tržiškega BPT odstopila

Prejšnjo sredo je pod pritiskom stavkajočih delavcev odstopila direktorica BPT Doris Tudor. Na njeno mesto je nadzorni svet imenoval Franca Horjaka.

Delavci so s tem dosegli izpolnitev glavne stavkovne zahteve in vrnili na delo. Kot nam je povedala Milena Sitar, sekretarka območne organizacije Stupisa, ki je stavkajočim ves čas stala ob strani, se bo sindikat skušal z novim direktorjem čim prej sestati. Ker je bivša direktorica še vedno v podjetju, pa se zaposleni bojijo, da jih bo pri novem direktorju skušala očrniti.

F. K.

V Prodniku ustanavljajo svet delavcev

V prostorih ribiške družine ob Črnelsem ribniku pri Radomljah je bil na pobudo predsednika sindikata JKP Prodnik Domžale prejšnji teden zbor delavcev. Udeleženci so se seznanili z vlogo sveta delavcev in sklepom o njegovi izvolitvi. Po zanimivi in prepričljivi razlagi pomena in vloge sveta delavcev so udeleženci soglasno sklenili oblikovati svet delavcev JKP Prodnik.

Franco Cerar se posklavlja od Antona Zalokarja.

Na zboru so se sindikalisti na družabnem srečanju poslovili od Antona Zalokarja, ki odhaja v pokoj.

Justi Arnuš

Na tiskovni konferenci prejšnji petek je Dušan Semolič novo knjigo ZSSS in njeno avtorico Lučko Böhm predstavil takole: "ZSSS je v čast, da je izšla knjiga Lučke Böhm, ki je s svojim znanjem pomagala Svobodnim sindikatom, da so njihovi predlogi pri nastajanju pokojninske refor-

Tiskovna konferenca ob izidu Priročnika o pokojninskem in invalidskem zavarovanju po novem avtorice Lučke Böhm

Če se bomo odločili narobe, bomo posledice čutili do konca življenja

me imeli potrebno kredibilnost. Avtorica je zaslužna, da so nekatere rešitve sprejete v sedanji obliki in ne v prvotni, ki je bila pripravljena na podlagi interesov tujih svetovalcev. Knjigo je Böhmova pripravljala ob tem, ko je svetovala ljudem, ki so se nanjo obračali z vprašanji, povezanimi z upokojitvijo, invalidskim sistemom ... Böhmova je zaradi svojega znanja cenjena tudi v Evropski konfederaciji sindikatov."

Lučka Böhm je opis priročnika začela z njegovo naslovnico. Na njej je fotografija s protestnega shoda 28. marca 1998 v Ljubljani, ki se ga je udeležilo 20.000 ljudi in so dosegli, da je pokojninska reforma sprejeta v sedanji vsebinski različici. Takrat so delavke in delavci nasprotovali predlogu, da bi delali do 65. leta starosti. Dalje je bil sporen predlog drugega naložbenega stebra, ki bi bil uveden neposredno v škodo medgeneracijske pogodbe. Ta temelji na načelu, da sedaj zaposleni vplačujemo premije za pokojnine že

upokojenih. Sistem, uveljavljen v sprejetem zakonu, omogoča, da bodo novi upokojenci kakšnih 80 odstotkov pokojnine prejeli iz medgeneracijske pogodbe, v kateri se uveljavlja solidarnost med mladimi in starejšimi, je poudarila Lučka Böhm.

"V uvodu sem opisala, kako je pokojninska reforma nastajala. Omenila sem, da sem se takrat srečevala s številnimi politiki in strokovnjaki, ki niso razumeli, kaj ZSSS hoče. Niso verjeli, da je za našimi predlogi članstvo. Predlogi ZSSS so imeli takšno težo prav zaradi tega, ker je za njimi stalo članstvo vseh v ZSSS povezanih sindikatov. Sedaj skoraj vsak teden predavam dvema skupinama sindikalistov. Ugotavljam, da ljudje še vedno o pokojninski reformi ne vedo skoraj nič ali zelo malo. Povsem konkretne ženske me sprašujejo, ali posamezna novost velja tudi zanje. Na mojih predavanjih se vedno sproži plaz vprašanj. Ker na vsa ne morem odgovoriti, ljudi usmerjam na Za-

vod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje in njegove enote. V priročniku sem objavila tudi telefonske številke, na katerih ljudje lahko dobijo konkretne odgovore.

Na predavanjih ugotavljam tudi povečano zanimanje za prostovoljno dodatno zavarovanje. Da bi zaživelo, se bo morala angažirati tudi ZSSS. Iz tega zavarovanja si bomo v povprečju pridobili 20-odstotni dodatek (priboljšek) k pokojnini, ki bo zaradi novega načina odmere bo v povprečju za 15 odstotkov nižja kot sedaj. Dodatno prostovoljno pokojninsko zavarovanje v Evropi je praviloma odvis-

no od partnerjev, ki sklepajo kolektivne pogodbe. Pri nas bo najboljše, če se bomo o tem dogovorili s kolektivnimi pogodbami dejavnosti. Velikih podjetij, ki bodo sama organizirala prostovoljno zavarovanje, je pri nas zelo malo.

Novi pokojninski zakon nas vse sili, da si izberemo najboljše rešitev. Možnosti je več in če izberemo slabo, bomo posledice čutili do konca življenja. Dobro je, da si ljudje glede svoje upokojitve vzamejo čas za premislek in se posvetujejo s strokovnjakom. Prepričani smo, da se o tem lahko poučijo v našem novem priročniku." **F. K.**

PRAVNI SVETOVALEC

Lučka Böhm, svetovalka Predsedstva ZSSS

Upokojitev delovne invalidke

Vprašanje: Delavka je bila rojena 21. februarja 1953. Zaposlila se je kmalu po 15. rojstnem dnevu leta maja 1968. Zbrala je tri leta in 3 mesece beneficirane delovne dobe. Je delovna invalidka III. kategorije. Je mati dveh otrok. Kdaj se lahko upokoji?

Odgovor: Če je njena pokojninska doba tekla od leta 1968 dalje neprekinjeno, potem ima letošnjega maja že 35 let in 3 mesece pokojninske dobe (32 koledarskih let in benefikacija). To pomeni, da ima tako imenovano polno pokojninsko dobo. Potrebuje le še dovolj starosti. Letos ženske, ki dosega 35 let pokojninske dobe in se žele čimprej upokojiti, potrebujejo hkrati vsaj starost 53 let in 4 mesece. Zaradi benefikacije se tej delavki ta splošno določena starost zniža za 3 leta in 3 mesece, na 50 let in 1 mesec. Tako pa bo stara 21. marca 2003.

Dejstvo, da je rodila dva otroka

in da se je prvič zaposlila pri 15 letih, pri njej prav nič ne vpliva na možni datum upokojitve. V naslednjih letih se bo namreč minimalna možna upokojitvena starost ženskam na račun teh dveh kriterijev znižala le na največ 53 let. Pod to starostjo se je mogoče upokojiti le na račun benefikacije.

Tudi dejstvo, da je delovna invalidka, ji ne pomaga. Kot delovna invalidka bi se lahko predčasno upokojila na svoj 53. rojstni dan. To pa je še kasneje kot starostna upokojitev s pomočjo benefikacije. Benefikacija namreč ne znižuje potrebne starosti za predčasno upokojitev.

Naročilnica

Naročamo izvod(ov) **Priročnika o pokojninskem in invalidskem zavarovanju po novem** avtorice Lučke Böhm. Cena za izvod je 2800 tolarjev (v ceno je vključen davek na dodano vrednost).

Priročnik(e) nam pošljite na naslov

Naslov plačnika

Davčna številka plačnika

Naročilnico pošljite na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana, p. p. 97. Priročnik lahko naročite tudi po faksu 061/317-298.

Podpis in žig odgovorne osebe

Svet delavcev Tovila, hčerinske družbe koncerna Slovenske železarn, je pred dnevi dal veto na sklep skupščine Tovila, ki je v začetku tega meseca sklenila nepremičninsko premoženje Tovila neodplačno prenesti na delniško družbo Slovenske železarn. Hkrati naj bi uprava Tovila sklenila s Slovenskimi železarnami pogodbo o najemu proizvodno-poslovnih prostorov s pripadajočimi zemljišči. Svet delavcev meni, da bi bilo s temi sklepi skupščine podjetja ogroženo nadaljnje poslovanje in likvidnost podjetja ter izničeno jamstvo za izplačilo zahtevkov zaposlenih za neizplačane plače. Ne nazadnje pa so bila kršena tudi določila zakona o soupravljanju.

Marko Oblak: Svet delavcev ni bil obveščen o nameravani preloži nepremičnin, zato ni mogel dati mnenja in je bil s tem kršen zakon o soupravljanju.

Stališče sveta delavcev nam je obrazložil njegov predsednik Marko Oblak, zakaj bi bil prenos nepremičnin koristen za podjetje, pa nam je razložil direktor Tovila Marjan Korinšek.

Premoženje je bilo z zakonom o privatizaciji Slovenskih železarn že pred leti prenese- no na koncern. Zakaj zdaj takšna reakcija sveta delavcev zaradi neodplačnega prenosa nepremičninskega premoženja s Tovila na Slovenske železarn? Kaj še imajo zaposleni z nepremičninami Tovila?

Koncern je naš stoddotni lastnik, lastnik koncerna pa je država. Toda nepremičnine so v zemljiški knjigi še vedno knjižene v korist Tovila, uradno je lastnik še vedno Tovil.

Za kaj gre: Slovenske železarn so si prilastile samo nepremičnine Tovila, od katerih je predvsem zemljišče veliko vredno. Malo vredni preostanek, ime in stroje, pa so nedavno dali z razpisom naprodaj.

Mi smo dali na pogodbo o brezplačnem prenosu nepremičnega premoženja Tovila na Slovenske železarn veto zato, ker se nam način, na katerega je bilo to storjeno, zdi nepošten do nas. Hkrati pa zaposlenim v Tovilu ogroža njihovo prihodnost.

Svet delavcev o dejanju ni bil obveščen, čeprav bi po zakonu o soupravljanju moral biti. Seveda vemo, da se prenosu ne bomo mogli izogniti, toda če se moramo pri vsem drugem držati zakonov, se jih dajmo tudi pri tem dejanju.

Če prav razumemo, gre le za formalno dejanje prenosa premoženja ...

Res gre le za formalnost, ki se pa zaposlenim utegne pokazati v drugačni luči. V veto smo to obrazložili. Mi smo za čimprejšnjo privatizacijo Tovila, ker je za nas edina rešitev dobiti boljše gospodarja, kot sta država in Slovenske železarn.

Problematičen pa je način, na katerega hočejo železarn, ki so za privatizacijo vezavane z zakonom o privatizaciji Slovenskih železarn, izpeljati ta postopek.

Zaposleni v Tovilu in nekdanji zaposleni imamo do Tovila zahteve za neizplačane osebne prejemke iz let 1993 in 1994, skupna vrednost le-teh pa naj bi danes znašala z obrestmi

vred okoli 600.000 nemških mark. Novi lastnik Tovila bo to breme moral pokriti. Če bodo nepremičnine prenesene, bodoči kupec Tovila ne bo imel teh sredstev kje črpati.

Lani je uprava zaposlenim v Tovilu ponudila v odkup stroje in ime, vendar se za to niste odločili. Zakaj ne?

Predlog, naj bi zaposleni Tovila, okrog 90 nas je še ostalo, odkupili premično premoženje in si neke druge kupili proizvodne prostore, smo zavrnili, ker v njem ni bilo nikakršnega zagotovila, da bi takšno podjetje sploh lahko zaživel. Med ljudi se je nase-lilo nezaupanje do potez obeh uprav, Tovila in Slovenskih železarn, že pred leti, ko so nas hoteli preseliti v nekdanji Plamen v Kropo.

Menimo, da slovenske železarn zanimajo samo nepremičnine Tovila, ki so kar nekaj vredne. Te bodo prodali in si malce zmanjšali luknjo v financah, čeprav prav dosti ne bo zaleglo.

Kaj pa se bo zgodilo, če Tovila nihče ne bi hotel kupiti?

Pri tem bi nastale velike težave. Sicer je bilo menda ob sklepu o prenosu nepremičnin med obema upravama dogovorjeno o najemu prostorov. Vprašanje je, pod kakšnimi pogoji oziroma kako velika bo najemnina. Govori se o skoraj milijonu tolarjev na mesec do konca tega leta. Poleg tega naj bi še vedno plačevali prispevek koncernu za njegovo delovanje, okoli 1,5 odstotka bruto prihodka. To pa pomeni, da bi bilo vse skupaj za nas dražje kot zdaj, ko plačujemo obični zemljiški prispevek in prispevek koncernu. Sam direktor Marjan Korinšek je dejal, da bi to bilo za Tovil finančno dražje.

Ko nas bo kdo kupil, bo najemnina, dokler bomo še ostali tu, verjetno komercialna, torej še višja kot danes.

Nam je postalo jasno, da apetiti koncerna segajo samo po zemljišču, kolektiv Tovila ga pa ne zanima. Zato tudi ne verjamemo, da bi nas bili voljni kam preseliti, odkar smo s stavko leta 1997 preprečili selitev v Kropo.

Zato je bil lani dan samo predlog, naj odkupimo stroje in ime Tovila v zameno za naše zahteve do podjetja. Toda prej ali slej bi se morali preseliti, prostori, ki smo si jih ogledovali, pa so močno presegali finančne zmožnosti 90 delavcev Tovila. Nismo našli primernih prostorov izpod treh, štirih milijonov mark. Za selitev bi potrebovali še milijon mark, ker bi morali nekatere stroje, ki se komaj še držijo skupaj, pustiti tu in kupiti nove. Kje pa je še denar za zagon proizvodnje? Zato odkup podjetja za delavce ni nikakor prišel v poštev.

Naj veljajo vsi zakoni

Svet delavcev Tovila dal veto na sklep skupščine podjetja o brezplačnem prenosu nepremičninskega premoženja na Slovenske železarn

Trdite torej, da zagotovila za poplačilo vaših zahtev po brezplačnem prenosu nepremičnin Tovila na Slovenske železarn ne bi bilo več?

Seveda. Za neizplačane osebne prejemke tožimo Tovil, ne Slovenske železarn. Ko je bil pred nedavnim objavljen razpis za prodajo Tovila (ne nepremičnin, pač pa preostalega dela podjetja), v memorandumu nikjer ni zapisano, da so na sodišču zahtevki zaposlenih v višini 600.000 mark. Kandidati za nakup bi to morali vedeti, ali pa v upravi Tovila oziroma Slovenskih železarn menijo, da naše zahteve niso upravičene. Upravičenost zahtev seveda tudi izpodbijajo v pritožbi na prvostopenjski sklep sodišča, ki je našim zahtevkom ugodilo.

Ali so v razpisani prodaji Tovila kakršnekoli zahteve za zaposlitev sedaj zaposlenih delavcev?

Memorandum vsebuje zahtevo, da bi moral kupec vsaj še tri leta dati delo zdaj zaposlenim. Toda slišali smo že, informacija pa je prišla iz vrst uprave Slovenskih železarn, da bi bilo to zahtevo moč spremeniti.

Kakšen je odgovor uprave na vaš veto?

Odgovora še ni, rok zanj še ni potekel. Bomo pa verjetno že zdaj kre-nili v akcijo in če ne bo drugače, bomo zahtevali arbitražo. Ne zdi se nam pošteno takšno ravnanje. Razumemo, da je Tovil lastnina Slovenskih železarn, toda naj se ravna po zakonu.

Svet delavcev torej vztraja, da prenos lastnine brez prepisa v zemljiški knjigi še ni bil izpeljan in da je Tovil še vedno uradni lastnik svojega zemljišča in stavb.

Zakon o soupravljanju natanko določa, da svet delavcev sodeluje pri upravljanju družbe. Zavedamo se, da prenosa ne moremo preprečiti. Toda naj pri tem svet delavcev sodeluje, naj bo pravočasno obveščen o nameri, naj uprava posluša njegovo mnenje, preden se odloči za takšno potezo. Predvsem pa se moramo najprej pogovoriti, iz katerega vira bodo poplačane zahteve zaposlenih do Tovila.

Koliko časa so tožbe na sodišču?

Drugo leto teče po pritožbi uprave na razsodbo prvostopenjskega sodišča. Tožbe pa so bila dane na sodišče, menim da leta 1966.

Ali bi iztoženi zahtevki lahko finančno spodkopali podjetje?

Ko nam je uprava lani ponudila stroje in ime v odkup, je k temu dala zahtevo, naj se zaposleni odrečejo svojim zahtevkom. Odgovorili smo, da hočemo biti najprej poplačani, potem pa smo magari pripravljani ta denar vložiti v podjetje. To-

da naredimo najprej prvi in potem šele drugi korak.

Ljudje, ki so že bili nekajkrat operharjeni, ne zaupajo več ...

Težnja zakona o privatizaciji Slovenskih železarn je ohraniti glavna proizvodna jedra, vse druge dejavnosti pa prodati. Ali pa prepustiti usodi?

Dejal bi, da jih naša usoda ne zanima, pač pa le, koliko bodo iztržili. Slovenske železarn v Tovil niso vložile niti pet par.

Ko smo se pred časom dogovarjali o (neuspelem) odkupu strojev in imena Tovila, smo si želeli samo še to, da bi nam omogočili zagon, se pravi, da bi nam dodelili prostor, v katerega bi se lahko preselili. Vendar niso bili za to. Ljudje so se potem zbal za prihodnost, morda premočno, toda kdo bi vedel. Toda dejstvo je, da bo vsekakor treba oditi, če nas bo kdo kupil.

Direktor Tovila Marjan Korinšek nam je v kratkem telefonskem pogovoru dejal, da je nepremičninsko premoženje Tovila veliko preveliko zanj in zato velika finančna obremenitev. Prenos lastništva na Slovenske železarn bo breme Tovilu olajšal in povečal njegove možnosti za prodajo. Brez dobre lastnika Tovil nima prihodnosti, meni Korinšek, čeprav trenutno pozitivno posluje.

Tovil je po letu 1993 posloval pozitivno, razen lani, ko so nastale težave na trgu, vseskozi pa ga tišči breme prevelikega nepremičninskega premoženja. Zato je podjetje tudi občutljivo za vsako večjo finančno obremenitev in zato bi izplačilo delavskih zahtev zaradi neizplačanih plač, o katerih direktor meni, da še niso dokazano upravičene, finančno zamajalo podjetje.

B. R.

Zbor delavcev v podjetju Armature Muta

Delavci želijo videti socialni del pogodbe pred prodajo podjetja tujcem

Delavci podjetju Armature Muta so se konec minulega tedna zbrali na zboru, ki ga je sklical SKEI - sindikalna podružnica družb Slovenskih železarn. Na zbor so povabili tudi predsednika uprave Slovenskih železarn dr. **Matica Tasiča** in voditeljico projekta privatizacije mag. **Mirjam Jan Blažič**. Delavci so od vodstva Slovenskih železarn zahtevali informacije o prodaji podjetja tujemu strateškemu partnerju in zagotovila, da po prodaji Armatur nemškemu podjetju Krombach ne bodo ostali brez dela in socialne varnosti.

Zbor se je začel brez novinarjev

Kako se je zbor začel in o čem je na začetku tekla beseda ni znano, saj predstavniki vodstva Slovenskih železarn novinarjem niso dovolili vstopa v tovarniško halo, kjer je zbor potekal, češ da bodo na njem govorili tudi o stvarih, ki so poslovna skrivnost. Šele na zahtevo sindikalistov in delavcev so novinarjem dobre pol ure po začetku dovolili spremljanje zbora. Do konca o kakšnih poslovnih skrivnostih na zboru niso govorili. Res pa je, da je vodstvo Slovenskih železarn od delavcev slišalo veliko krepkih na svoj račun. Kaj so sindikalisti in delavci povedali na zboru? Armature Muta je najmlajše podjetje v okviru sistema Slovenskih železarn. Tovarno so zgradili po odločitvi bivše Železarne Ravne, ki je s sredstvi za nerazvite kraje želela pomagati manj razvitemu območju v Dravski dolini. V tovarni Armature Muta so finalizirali izdelke iz ravenske Minilivarne. Dobro zastavljen program, bližina obeh krajev in volja ljudi so prispevali k temu, da so "reproverigo" uspešno zaokrožili.

Po začetnih težavah z obvladovanjem proizvodnje in pridobivanjem trgov je tovarna na Muti, organizirana kot TOZD, začela konec osemdesetih let uspešno poslovati. Z razpadom enotnega jugoslovanskega trga pa se je podjetje znašlo v velikih težavah. Vodstvo, strokovnjaki in delavci podjetja so marsikaj žrtvovali, da so podjetje rešili pred najhujšim. Ponosni so bili, da so brez pomoči koncerna, ki jih je po njihovem mnenju pri razvoju bolj zaviral kot jim pomagal, postali ena od dveh najuspešnejših družb v sistemu Slovenskih železarn. Nekajletno pozitivno poslovanje je podjetju celo omogočilo, da je izplačevalo nekoliko višje plače, kot so jih imeli v drugih družbah sistema. Ob tem pa so Armature v kriznih situacijah večkrat pomagale tudi

drugim družbam. Po navedbah sindikalistov je pripadnost podjetju narasčala, delavci pa so z optimizmom gledali v prihodnost.

Pismo sindikalnih zaupnikov vladi in javnosti

O tem, kaj se je zgodilo po tem, veliko pove pismo, ki so ga sindikalni zaupniki SKEI iz Armatur naslovili na vlado in javnost. "Privatizacije nismo imeli za zlo, saj smo pričakovali, da bodo potencialni strateški partnerji pridobivali lastniške deleže z vložki v našo reproverigo. Ušteli smo se. Koncern je kmalu poskusil prodati družbo v celoti (100-odstotni delež), saj ima

vedno večje potrebe po denarju. Kako teče življenje na obrobju Slovenije jim ni mar.

Po seriji na videz nespametnih, pa tudi namernih potez vodstva koncerna - po raznih reorganizacijah, personalni uniji, stečaju Jekloivarne Ravne, najemih in nakupu Minilivarne iz stečajne mase - smo bili konec lanskega leta končno pripravljeni za prodajo. Zgodba o strateškem partnerju, s katerim vodijo pogajalci dolge in težke pogovore, je vse bolj temna.

Kljub poslovni tajnosti, zapovedani od uprave Slovenskih železarn in nadzornega sveta, so do nas pricurljale informacije, ki jih lahko na grobo strnemo: Armature, ki so bila same zase vredne vsaj 20 milijonov

mark, bodo skupaj z Minilivarno ki jo je družba s kreditom odkupila iz stečajne mase za 3,6 milijonov mark - prodane praktično za nič. Strateškemu partnerju ali kupcu je potrebno kupiti še zemljišče. Treba je bilo ustanoviti dve novi podjetji: na starih Armaturah ostanejo zaposleni, nekurantne zaloge in dolgovi in še kaj. **Potek dogodkov v zadnjem letu je pripeljal družbo do tega, da niti vodstvo, niti zaposleni nimajo več nobenega vpliva na poslovne rezultate. Krivec za to, da se je najboljša družba v sistemu Slovenskih železarn znašla pred stečajem, je uprava Slovenskih železarn.** Kaj se ob stečaju dogaja, je znano. Ker kupec ne kupuje dolgov, ki so nastali v zadnjem letu, jih bo moral prevzeti nekdo drug: morda družba Metal Ravne ali kar Stanovanjsko podjetje Ravne. Skupščina je tako in tako povsod ista. Vse, kar se dogaja in se bo še zgodilo diši po gospodarskem kriminalu. Od odgovornih v vladi pričakujemo, da vzpostavijo pravi red in preprečijo povzročanje škod ljudem in državi - akterje pa naj na primeren način odstranijo," piše v pismu sindikalnih zaupnikov SKEI vladi in javnosti.

Neprijetna vprašanja za vodstvo koncerna

Na zboru so delavci vodstvu Slovenskih železarn postavili še več neprijetnih vprašanj ter na njegov ra-

Predsednik uprave Slovenskih železarn dr. Matic Tasič je na zboru zagotovil, da zaradi prodaje podjetja noben delavec ne bo ostal brez dela in socialne varnosti.

Delavci bodo nadzirali uresničevanje zagotovil in obljub

Po končanem zboru so se delavci skupaj s svojimi sindikalnimi zaupniki še nekaj časa zadržali na "zboru po zboru", na katerem so komentirali odgovore uprave. Sklicatelj zboru so nam povedali:

Sandi Pungartnik, koordinator SKEI v Armaturah Muta: Najprej moram povedati, da obsojam potezo posameznikov iz vodstva Slovenskih železarn, ki na naš zbor niso pustili novinarjev. Odgovore na naša vprašanja smo s strani uprave Slovenskih železarn sicer dobili, vendar pa jim ne moremo v celoti verjeti, ker smo bili že prevečkrat

izigrani. Če dejanja uprave koncerna ne bodo v skladu z zagotovili in obljubami na današnjem zboru, bomo sklicali nov zbor, na katerem bomo zaostriili metode sindikalnega boja. Povedati moram, da je ekonomski položaj delavcev v podjetju slab, temu primerno pa je tudi razpoloženje. Več kot pol leta že prejemo 70-odstotne plače, saj je 40 do 50 odstotkov delavcev na čakanju.

okoli 60 delavci, ki jih, kakor smo slišali, ne bo prevzel kupec. Skratka, SKEI se bo še naprej dosledno boril za pravice delavcev."

Jože Kolar, sekretar SKEI - sindikalna podružnica družb Slovenskih železarn: Sindikat bo budno spremljal, ali bo uprava koncerna ravnala v skladu s tem, kar je na zboru obljubila. Prevečkrat smo bili že izigrani, da bi verjeli na besedo. Še zlasti budno bomo spremljali, kaj se bo dogajalo z

čun izrekli tudi marsikatero kritiko. Navajamo le nekaj osrednjih vprašanj: "Zahtevamo tisti del kupoprodajne pogodbe, ki govori o usodi zaposlenih po prodaji Armatur in Minilivarne. Osem mesecev že trepetamo za plače, ki so zaradi čakanja na delo čedalje manjše. Glavni krivec za to je uprava Slovenskih železarn, ki nastopa tudi kot skup-

bi zaposlili v koncernu Slovenske železarn, druge delavce pa namepravajo pod enakimi pogoji zaposliti v drugih podjetjih. Pogodba naj bi bila podpisana 1. julija, za podpis bo pripravljena predvidoma prihodnji teden.

Mag. Mirjam Jan Blažič pa je povedala, da so se prodaje podjetja v vodstvu Slovenskih železarn lo-

Po zboru so se delavci pogovorili, kako bodo nadaljevali boj za svoje pravice. Besedam vodstva koncerna očitno ne verjamejo povsem.

ščina družbe. Uničenje Armatur je bilo namerno. Ne verjamemo, da je vodstvo Slovenskih železarn z zve-nečimi akademskimi naslovi tako nesposobno, da je družbo v nekaj mesecih spravilo na kolena. Kupec je od prodajalca zahteval, naj iz obstoječe družbe naredi dve – sedanjna družba Armature pa je predvidena za stečaj. Kaj se bo zgodilo z delavci? Po kakšni ceni bodo notranji lastniki dobili plačan svoj 20-odstotni delež? Ali bo bodoči kupec vse dobil zastonj? Zakaj Krombach, ki kupi 90 odstotkov proizvodnje, ne izpolnjuje ekskluzivne pogodbe?"

Delavci so izrazili nezadovoljstvo tudi s trenutnimi razmerami v podjetju. Ker so izmenično že osem mesecev na čakanju, prejemajo samo 70-odstotne plače. "Naše plače so bolj podobne štipendijam kot plačam," je na zboru dejala ena od delavk.

Na vprašanja in očitke delavcev je najprej odgovoril predsednik uprave Slovenskih železarn dr. **Matič Tasič**. O kupoprodajni pogodbi ni želel govoriti, češ da pogajanja s kupcem še trajajo. Opozoril je tudi, da lahko neustrezne informacije v javnosti otežijo pogajanja in povzročijo podjetju škodo. Delavcem pa je zagotovil, da se zaradi prodaje Armatur in Minilivarne njihov ekonomski položaj ne bo poslabšal in da bodo ohranili socialno varnost. Kupec bi naj zagotovil delo 290 delavcem (trenutno jih dela v Armaturah okoli 200, v Minilivar- ni pa okoli 150 – skupaj torej okoli 350), spoštoval bi naj tudi veljavno podjetniško kolektivno pogodbo. Osem invalidnih delavcev naj

tili strokovno in da si prizadevajo ohraniti perspektivo podjetja in delovna mesta.

Delavci besedam Tasiča in Blažičeve očitno niso povsem zaupali, saj so jima postavljali še dodatna vprašanja, velikokrat kar med tem, ko sta že odgovarjala na vprašanja. Eden od delavcev je celo dejal: "Ne bi rad grozil, povem pa vam, da ne boste več mirno spali, če nas boste izigrali." Tasič mu je odgovoril, da dela strokovno in pošteno in da povsem mirno spi.

Delavci se želijo o vsem prepričati sami

Delavci so posebej vztrajali, da želijo videti socialni del pogodbe, ki govori o prevzemu delavcev in o njihovih pravicah, Tasič pa je vztrajno zatrjeval, da se pogoji za delavce s prodajo ne bodo poslabšali in da bodo ohranili delovna mesta.

Na koncu zbora so delavci sprejeli sklepe. Od uprave Slovenskih železarn so zahtevali, naj sindikalnim zaupnikom pred podpisom kupoprodajne pogodbe pokaže njen socialni del, tega naj pregledali tudi sindikalni odvetniki. Zahtevali so, da tudi po prodaji podjetja tujemu strateškemu partnerju vsi zaposleni ohranijo delovna mesta in socialno varnost po podjetniški kolektivni pogodbi. Delavci so terjali tudi izplačilo drugega dela regresa za letni dopust. Če uprava v tednu dni ne bo odgovorila na zahteve delavcev, bodo zaostriili metode sindikalne boja za svoje pravice.

Tomaž Kšela

Sindikalna lista

Junij 2000

Gospodarske dejavnosti
(temelj je SKP
za gospodarstvo)
SIT

Javni sektor*
(nekdanje
negospodarstvo)
SIT

Prvi del

1. Dnevnice

– cela dnevnic		
(nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)	3.500,00	3.869,00
– polovična dnevnic		
(nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.750,00	1.933,00
– znižana dnevnic (od 6 do 8 ur)	1.218,00	1.347,00

2. Kilometrini (od 30. 5. 2000 dalje) 49,02 49,02

3. Ločeno življenje* 72.240,00 56.473,00

4. Prenosišče – povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec

5. Regres za prehrano (od 1. 1. 2000)
– po SKPGD (na delovni dan) 572,00 572,00

Drugi del

1. Jubilejne nagrade

– po SKPGD (delo pri zadnjem delodajalcu)		
– za 10 let	55.846,00	47.476,00
– za 20 let	83.769,00	71.213,00
– za 30 let	111.692,00	94.951,00

2. Odpravnina ob upokojitvi 361.198,00 550.053,00
oziroma dve plači oziroma tri plače
delavca, če je to delavca, če je to
zanj ugodneje zanj ugodneje

3. Solidarnostne pomoči*

– po SKPD – ob smrti delavca	108.359,00	94.951,00
– ob smrti v ožji družini	54.180,00	–

4. Minimalna plača (od 1. 1. 2000) 74.262,00 74.262,00

5. Zajamčena plača 40.941,00 40.941,00

6. Regres za letni dopust

– najmanj	107.712,00	
– ali največ	128.346,00	107.712,00
(70 % povprečne slovenske plače)		

1. Javni sektor tudi v okviru gospodarskih dejavnosti izplačuje ločeno življenje po zakonu (Uradni list RS št. 87/97).

2. V javnem sektorju se uporablja zakon, za jubilejne nagrade in solidarnostno pomoč pa kolektivna pogodba.

Strokovna služba ZSSS

Okrožno sodišče v Mariboru je pred dnevi uvedlo stečajni postopek za podjetje MTT Tkanine. S tem je prenehalo delovno razmerje 244 delavkam in delavcem in se morajo v tridesetih dneh prijaviti na zavodu za zaposlovanje. Za stečajno upraviteljico je sodišče imenovalo **Alenko Gril**.

Mnogi delavci upajo, da se bo stečajna upraviteljica odločila za nadaljevanje proizvodnje, saj

MTT Tkanin in njene matere MTT Tovarne tkanin Melje, prav tako v stečaju. Predsednik uprave Slovenske razvojne družbe **Marjan Rekar** je namreč predstavnikom Sindikata delavcev tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije Slovenije in Neodvisnih sindikatov Slovenije obljubil, da bo Slovenska razvojna družba ustanovila novo (torej že tretje) podjetje, na katero bo prenesla proizvodnjo zdravih programov.

Delavci MTT Tkanin so pred dobrim mesecem demonstrirali, da bi lastnika prisili k bolj odgovornemu odnosu do usode tovarne, vendar jim žal ni uspelo.

MTT Tkanine v stečaju, 244 delavk in delavcev na zavodu za zaposlovanje

je imelo podjetje v zadnjem času dovolj naročil. V tem primeru bi stečajna upraviteljica poklicala nazaj na delo večje število delavcev. Po mnenju delavcev je izjemno pomembno, da proizvodnja čim prej ponovno steče, saj sicer poslovni partnerji lahko prenesejo svoja naročila drugam.

Delavci se jezijo na Slovensko razvojno družbo, ki je lastnica

Kakor navajajo sindikalisti, jim je Rekar obljubil, da bo novo podjetje ustanovljeno v dveh do treh tednih, kolikor je potrebno za registracijo podjetja na sodišču.

Vendar pa je voditeljica oddelka za gospodarsko sodstvo pri okrožnem sodišču v Mariboru **Joža Nikolič** sporočila, da sodišče še ni prejelo vloge za registracijo novega podjetja. Ko bo vložena, bo podjetje registrirano v

nekaj dneh, seveda če bo vloga popolna. Rekarjevo izgovarjanje na počasnost sodišča v tem primeru torej ni na mestu. Zato so delavci zdaj v dvomu, ali ima Slovenska razvojna družba resnično namen ustanoviti novo podjetje, ali pa se bo tudi v tem primeru zgodilo tako kot ob stečaju Metalne ECCE. Tudi takrat je Slovenska razvojna družba obljubila, da bo ustanovila novo podjetje

Metalna Nova, a ga do danes še ni, čeprav je od tedaj minilo že več kot pol leta.

Ali ima Slovenska razvojna družba z ustanovitvijo novega podjetja resne namene ali pa gre samo za zavajanje delavcev, da ob stečaju podjetja MTT Tkanine ne bi pokazali vsega svojega ogorčenja, bo kmalu pokazal čas.

T. K.

turistična
agencija

ATRIS

BORZA SINDIKALNEGA TURIZMA

Ljubljana, Dalmatinova 4

**ATRISOVE POLETNE
POČITNICE**

Ob 10. obletnici poslovanja je turistična agencija Atris pripravila zanimivo poletno ponudbo z ugodnimi pogoji.

Cene so v tolarjih za eno osebo ali najem objekta na dan!

– **Fiesa**, 3- in 4-posteljne sobe, TWC, polpenzion 5800 + T.T.

– **Seča**, počitniški dom, sobe, polpenzion 4800.

– **Bohinj**, počitniška hiša za 6-8 oseb, 4 sobe, twc, opremljena kuhinja, gril, balnišče, 100 m od jezera, v sezoni 10.500

– **Pokljuka**, apartmajska hiša, apartmaji za 2 ali 4 osebe, cena 7500 do 10.500 + T.T.

– **Piran**, garsonjera za 4 osebe, od 1.-15. 7., 19. 8.-2. 9., kuhinja, twc, 7500 + T.T.

– **Mareda**, dvosobno počitniško stanovanje, od 1.7. do 31. 8., 7000

– **Savudrija**, hišice za 4 osebe, polpenzion 4800, za otroke 30 odstotkov popusta

– **Atomske toplice**, apartmaji za 4 osebe, od 25. 7. do 2. 9., 7200

– **Čateške toplice**, od 23. 6 do 3. 9., hišica za 5 oseb z vstopnicami za termalno riviero, 9600

– **Mali Lošinj Nerezine**, dvosobno stanovanje, od 1. 7. do 19. 7., 10.500

Pokličite ATRIS, Dalmatinova 4, Ljubljana
tel.: 061/43-41-255, 061/326-982 fax/odzivnik
Prijazen dan in dopust vam želi direktor

Metod

Marjan Rekar:

Metalno in še nekatera podjetja je možno in smiselno sanirati

Gost na tradicionalnih pogovorih v Art karni mariborskih Term predsednik uprave Slovenske razvojne družbe **Marjan Rekar** je pred dnevi v pogovoru z okoli sto mariborskimi gospodarstveniki, sindikalisti in politiki med drugim dejal, da ima Slovenska razvojna družba v Mariboru več podjetij, ki so sicer v težavah, vendar jih je možno in smiselno sanirati. Med ta podjetja je uvrstil Metalno, ki ima veliko tehnološkega znanja in dobre opreme, ter podjetja MPP na lokaciji Tama, ki bi jih veljalo reorganizirati in jim najti ustrezne strateške partnerje. Po njegovih besedah uspešno poteka tudi sanacija koncerna TVT in Palome na Sladkem Vrhu, ki prav tako potrebuje strateškega partnerja. Po Rekarjevih besedah nekateri v Slovenski razvojni družbi vidijo tudi molzno kravo in grešnega kozla za vse težave – tudi za tiste, ki jih družba ne more rešiti.

Na vprašanje, kakšne so možnosti, da bi BMW na lokaciji Tama postavil tovarno za proizvodnjo avtomobilov, je Rekar odgovoril, da ni ne pesimist in ne optimist. Slovenska razvojna družba ima skupaj z mestno občino Maribor in Slovenijo enake možnosti kot vsi drugi zainteresirani, veliko pa bo odvisno od pogajanj. Izrazil je prepričanje, da te

teme ne velja medijsko preveč razpihovati, saj je znano, da to ne vpliva ugodno ne na tuje investitorje in ne na pogajanja.

Sicer pa si mora Slovenija po Rekarjevih besedah bolj prizadevati, da bi pritegnila tuje investitorje, saj so jim v preteklosti nekateri vzhodnoevropske države nudile boljše pogoje. V prvi vrsti pa je tujim investitorjem treba ponuditi tisto, kar lahko kupijo. Zato je Slovenska razvojna družba že pripravila katalog, v katerem ponuja v prodajo okoli 40 podjetij v svoji lasti.

Mariborski gospodarstveniki in delavci so Rekarju zastavili tudi celo vrsto konkretnih vprašanj v zvezi s problemi v podjetjih, ki so v lasti Slovenske razvojne družbe. Eden od bivših delavcev Tama je denimo vprašal, ali bo kupnina, ki jo bo konzorcij plačal za nakup Tama, dovolj velika, da bodo delavci dobili poplačane svoje prednostne terjatve. Rekar je odgovoril pritrdilno in dodal, da je Slovenska razvojna družba stečajnemu upravitelju Tama že dala prvovrstne bančne garancije, zato je zdaj od njega odvisno, kdaj bo delavcem poplačal terjatve. Sicer pa bo konzorcij kupnino plačal v šestmesečnem roku po podpisu pogodbe – to je letos poleti.

T. K.

Za vrhunske kulturne prireditve na Lentu ne bo vstopnine

V Mariboru je vse pripravljeno za začetek Festivala Lent 2000, najbolj množične kulturne in družabne prireditve v državi. Narodni dom v Mariboru v sodelovanju z mestno občino, državo in sponzorji organizira festival tako, da je velika večina koncertov in predstav brezplačnih. Na letošnjem festivalu se bo od 23. junija do 9. julija zvrstilo več kot 300 predstav, koncertov in drugih prireditev, na katerih bo nastopilo 3500 izvajalcev iz 30 držav. Organizatorji pričakujejo pol milijona obiskovalcev.

Tako kot vsako leto bo glavni pokrovitelj festivala Nova Kreditna banka Maribor, ki si po besedah predsednika uprave dr. Jožeta Glogovška prizadeva tudi za kakovost življenja v okolju, kjer posluje. Po besedah direktorja Narodnega doma v Mariboru Vladimirja Rukavine bodo tudi letošnje osrednje festivalske prireditve na plavajočem dravskem odru, ki je zaščitni znak festivala. Med nastopajočimi je veliko znanih imen in ansamblov, omenjamo le nekatere: Balet in opera Slovenskega narodnega gledališča Maribor, Đorđe Bala-

šević, Big Band RTV Slovenija, Vlatko Stefanovski, Miroslav Tadić, Alfred de la Feja, folklorne skupine s Filipinov, iz Kolumbije, Makedonije, Bosne in Hercegovine, Italije, Hrvaške in Nizozemske, Vlado Kreslin, Zoran Predin, Tomaž Domicelj, Andrej Šifer, Rdeči dečki, Lara Baruca, Mi2, Dogma, Zmelk-ow, Pero Lovšin, Ali En, Zabranjeno pušenje, Moonlight cats, Monty Alexander, Eddie Gomez, David Youssef, Belo Fleck, Gledališče Ane Monro, Teater Gromki, Gledališče Torpedo, Grejfrut, Polona Vetrih, Saša Pavček, Gojmir Lešnik Gojc, Jernej Kuntner, Boris Cavazza, Midnight Sun Trio, Boštjan Gombač, Daniel Černe, Bojan Cvetrežnik, Iztok Mlakar ...

Organizatorji festivala bodo v okviru športnega Lenta organizirali kolesarski maraton Slovenija kolesari, mednarodni šahovski turnir, državno prvenstvo v SKI JETU, tekmovanje za slovenski pokal v odbojki na mivki ter 24-urni košarkarski maraton, atrakcija festivala pa bodo skoki s starega dravskega mostu.

T. K.

Lepa gesta mariborske drame

V Drami Slovenskega narodnega gledališča v Mariboru so se ob koncu letošnje jubilejne 80. sezone odločili za lepo gesto. Za retrospektivo vseh predstav, ki so jih v tej sezoni premierno uprizorili, so bile karte vsem obiskovalcem na voljo brezplačno. Retrospektivo so tako poklonili svoji zvesti publiki. Ogled so omogočili tudi marsikomu, ki si med letom zaradi pomanjkanja denarja obiska v gledališču ne more privoščiti. Vstopnice so tudi "poštene" porazdelili med zainteresirane, ki so na blagajni lahko dvignili samo eno.

Med retrospektivo je bil odprt tudi Klub kabaret, kjer so obiskovalci lahko dobili vse informacije o repertoarju za naslednjo sezono – o gledališki ustvarjalnosti so lahko izmenjali poglede tudi z dramaturgi, igralci in direktorjem drame. Za obiskovalce so pripravili tudi plakate, gledališke liste in drugo gradivo, ki jih bo spominjalo na letošnjo plodno sezono, v kateri so uprizorili 372 predstav, ogledalo si jih je 45.000 obiskovalcev.

T. K.

Po čem smo (pre)živeli?

Ocenjeni življenjski stroški tri- in štiričlanske družine

MAJ 2000

Skupina dobrin iz košarice	Tričlanska delavska družina			Štiričlanska delavska družina			Indeks cen življenjskih potrebščin V.00/IV.00	Indeks cen življenjskih potrebščin V.00/XII.99
	povprečna košarica	minimalna košarica	mini. mes. košarica	povprečna košarica	minimalna košarica	mini. mes. košarica		
1. Hrana	64.570,76	49.388,22	49.388,22	79.628,33	60.295,87	60.295,87	100,1	102,8
2. Pijača	8.975,14	3.415,28	3.415,28	9.018,02	3.433,65	3.433,65	100,2	100,8
3. Kajenje	7.585,00	4.100,00	4.100,00	7.585,00	4.100,00	4.100,00	100,0	104,9
4. Oblečilo	32.135,86	19.910,37	1.061,07	39.069,87	24.210,74	1.170,29	100,4	102,0
5. Obutev	9.220,24	7.103,68	0,00	10.961,96	7.845,77	0,00	101,2	103,2
6. Stanovanje	27.446,42	19.687,98	16.020,61	33.518,90	23.710,45	19.271,00	101,0	105,5
7. Ogrevanje, razsvetljava	29.229,77	20.442,54	18.012,88	36.129,54	24.414,72	21.492,92	101,0	107,1
8. Gospodinjska oprema	15.341,01	8.101,07	0,00	18.420,77	9.470,81	0,00	100,3	102,0
9. Higiena, zdravstvena nega	20.838,62	17.589,96	10.987,42	23.099,52	19.266,07	12.642,62	100,8	103,3
10. Izobr., kultura, razvedrilo	44.920,43	16.210,26	7.849,49	50.786,67	18.394,18	8.081,14	100,6	103,1
11. Prometna sr. in storitve	50.019,10	16.680,14	7.613,84	61.886,02	21.988,52	8.520,56	100,4	105,1
12. Razni predmeti in storitve	5.071,44	2.958,82	0,00	6.323,00	3.286,02	0,00	100,5	103,7
13. Drugi izdatki	50.385,93	12.784,45	11.440,01	53.843,08	13.168,58	11.440,01	100,5	103,7
SKUPAJ (v SIT)	365.739,71	198.372,78	129.888,81	430.270,67	233.585,37	150.448,07		
Stopnja rasti košaric V.00/IV.00	0,50	0,52	0,48	0,50	0,51	0,48		
Stopnja rasti košaric V.00/V.99	9,46	9,70	10,28	9,56	9,67	10,30		
Primerjava ocenjenih in dejanskih košaric za april 2000	0,99	0,99	0,98	0,99	0,99	0,98		

KOMENTAR:

Inflacija je maja letos znašala 0,5 % oziroma v primerjavi z decembrom 1999 3,7 %. V maju se je šest košaric, ki jih spremljamo v Novi Delavski enotnosti, podražilo za 0,48 do 0,52 %.

Zadnji dve podrazitvi motornih bencinov še nista bili upoštevani v majski inflaciji, ker sta se zgodili po datumu, ki je metodološko določen za opazovanje cen naftnih derivatov. Junija bosta na inflacijo vplivali za kar 0,56 %!

Objavljamo tudi primerjavo med ocenjenimi in dejanskimi košaricami za letošnji april. Kot vsako leto je namreč Statistični urad Republike Slovenije izračunal dejanske košarice za april 2000. Razlika med ocenjenimi in dejanskimi košaricami je znašala približno 1 %.

Strokovna služba

Struktura življenjskih stroškov (maj 2000)

1. Hrana	17,65	24,90	38,02	18,51	25,81	40,08
2. Pijača	2,45	1,72	2,63	2,10	1,47	2,28
3. Kajenje	2,07	2,07	3,16	1,76	1,76	2,73
4. Oblečilo	8,79	10,04	0,82	9,08	10,36	0,78
5. Obutev	2,52	3,58	0,00	2,55	3,36	0,00
6. Stanovanje	7,50	9,92	12,33	7,79	10,15	12,81
7. Ogrevanje, razsvetljava	7,99	10,31	13,87	8,40	10,45	14,29
8. Gospodinjska oprema	4,19	4,08	0,00	4,28	4,05	0,00
9. Higiena, zdravstvena nega	5,70	8,87	8,46	5,37	8,25	8,40
10. Izobr., kultura, razvedrilo	12,28	8,17	6,04	11,80	7,87	5,37
11. Prometna sr. in storitve	13,68	8,41	5,86	14,38	9,41	5,66
12. Razni predmeti in storitve	1,39	1,49	0,00	1,47	1,41	0,00
13. Drugi izdatki	13,78	6,44	8,81	12,51	5,64	7,60
SKUPAJ:	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Vir: Statistični urad Republike Slovenije

Izračun: Strokovna služba Predsedstva ZSSS

Kegljači so se merili v borbenih partijah.

Ekrojevci so v polfinalu odpravili Planiko Turnišče, v finalu pa četrto ekipo Mure.

Odbojkarice Lisce so bile po zmagi zelo vesele.

Rezultati: Odbojka, ženske: 1. Lisca Sevnica, 2. Mura Murska Sobota, 3. Preval Slovenj Gradec. **Kegljanje, ženske:** 1. Konus Slovenske Konjice, 2. Mura 1, 3. Mura 2; **kegljanje, moški:** Mura, 2. Bela krajina, 3. Tosama Vir pri Domžalah. **Namizni tenis, moški:** 1. Novoteks Metlika, 2. Comet Metlika, 3. Mont Kozje. **Šah:** 1. Tovarna nogavic Polzela, 2. Preval, 3. Lisca. **Mali nogomet:** 1. Elcroj Mozirje, 2. Mura 4, 3. Planika Turnišče. **Ekipna razvrstitev:** 1. Območna organizacija Celje, 2. Območna organizacija Pomurje (Ker sta obe ekipe zbrali enako število točk, je odločilo več prvih mest), 3. Območna organizacija Posavje, 4. Koroška, 5. Bela krajina, 6. Domžale, 7. Gorenjska, 8. Ljubljana z okolico, 9. Dolenjska in 10. Ptuj.

Za pokale so se merili tudi šahisti.

Tone Rozman pozdravlja udeležence srečanja.

Drugo srečanje delavcev tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije Slovenije

Veliko zmagovalcev, najboljši Celjani

V Ljutomeru se je na povabilo Sindikata tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije Slovenije (Stupis-a) prejšnjo soboto zbralo skoraj tisoč delavcev the dveh industrijskih dejavnosti. Domačinom je k dobri organizaciji pomagalo tudi vreme, ki je bilo kot nalašč za napore in dolge tekme. Nogometaši, teh je bilo največ, so začeli igrati že pred deseto uro in končali nekaj pred peto uro popoldne.

Udeležence srečanja na Hipodromu Ljutomer je prva pozdravila Erika Kerčmar, predsednica Stupis-a Mure, nato je ženski pevski zbor Mure je zapel Zdravljico. Udeležence je zatem nagovoril predsednik Stupis-a Tone Rozman. Poudaril je, da so tekstilni in usnjarski delavci preživeli že veliko hudega, vendar niso zlomljeni. Združeni v svojem sindikatu tudi v prihodnje ne bodo dovolili, da bi z njimi politiki manipulirali. Sindikat tako ne bo dovolil, da bi zaposleni delali le za 50.000 tolarjev plače. Člane sindikata in druge delavce je pozval k enotnosti.

Nato se je zahvalil organizatorjem in številnim sponzorjem, ki so podprli organizacijo srečanja. Udeležence je pozdravil tudi ljutomerski župan Jože Špindler. Srečanje je uradno odprl sekretar območne organizacije ZSSS in Stupis-a Danilo Šipoš.

Kar 24 ekip je tekmovalo v malem nogometu. Od štirih ekip Mure sta se v polfinale uvrstili dve, označeni s številka ma tri in štiri, v finale pa slednja, ki je klonila proti Elcroju. V namiznem tenisu je nastopilo 20 ekip, v kegljanju 17 moških ekip in šest ženskih, v odbojki devet ženskih ekip in v šahu 11 ekip. Organizatorji niso prejeli nobene pritožbe. Poškodb in utrujenosti je bilo nekaj le pri nogometu. Izračunali smo, da so najboljši igrali žogo skoraj dve uri in pol, kar je veliko tudi za prave profesionalce.

Prijetneje je bilo udeležencem, ki so se udeležili pohoda po poteh prleške kulturne dediščine.

Ekipno so organizatorji ugotavljali le rezultate območnih organizacij Stupis-a. Rezultate seštevili kar dobre tri ure (kasneje so nam izdali, da je bil kriv računalnik), in zato začeli pokale deliti šele po osmi uri zvečer.

Da pa v tem času ni bilo nikomur dolgočas, je poskrbel ansambel Prerod s Krolom in Simono. Za zabavo je skrbela tudi Trezika iz Negove. Organizatorji pod vodstvom Branke Novak so pripravili tudi velik srečelov, za katerega so dobitke prišpevali sindikati podjetij.

F. K.

V namiznem tenisu sta bili najboljši dve ekipi Bele krajine.

V nogometu so zmagali igralci Term Maribor

V odbojki so zmagale domačinke iz Hotela Kompas Kranjska Gora.

9. srečanje delavcev v gostinstvu in turizmu

Na Gorenjskem je bilo lepo

Za razpoloženje je skrbel Ansambel Strmina.

Dušan Semolič se je zahvalil SGiT za sodelovanje pri akcijah ZSSS in zaželel še več enotnosti. Skupaj bomo močnejši, je poudaril.

Najboljšim odbojkaricam je Iztok Bratož podelil golido z buteljko.

Prejšnji petek se je več kot 300 članov Sindikata gostinstva in turizma Slovenije zbralo na tradicionalnem srečanju v Kranjski Gori. Za dobro organizirano druženje so poskrbeli člani območnega odbora SGiT za Gorenjsko in domačini iz Hotela Kompas Kranjska Gora. Kot je po srečanju ocenila sekretarka sindikata Karmen Leban, je vse poteklo vzorno, le zaradi majhnih ("gorenjskih") porcij se je udeležencem morala opravičiti.

V športnem programu so se fantje pomerili v nogometu, dekleta pa v odbojki na mivki. Precej udeležencev si je medtem ogledalo naravne znamenitosti, Zelence, Planico, Vršič a

Po končanih športnih tekmah je bilo še družabno srečanje, ki ga je povezovala Saša Pivk iz Radia Sora. Organizatorji so pripravili velik srečelov, na katerem je zadel skoraj vsaka srečka. Udeležence je spravil v dobro voljo zlasti Sašo Hribar. Za prijetno razpoloženje pa je dolgo v noč skrbel ansambel Strmina. Pred začetkom družabnega srečanja je udeležen-

Sašo Hribar si je poleg številnih politikov "sposodil" tudi kitaro.

ce pozdravil predsednik SGiT Iztok Bratož. Čeprav srečanje ni bilo politično obarvano, ni pozabil omeniti nove vlade in možnosti za ponovni razvoj turizma in gostinstva v Sloveniji.

Udeležence je pozdravil tudi predsednik ZSSS Dušan Semolič. Poudaril je zlasti potrebo po večji enotnosti sindikatov. Enotni bi v prizadevanjih za uskladitev izhodiščnih plač z minimalno plačo, kar delodajalci zavračajo, tudi več dosegli.

F. K.

Publika je odbojkarice zelo spodbujala.

Hamoreska

"Zdaj pa se našemu direktorju tresejo hlače kot šiba na vodi," je pred dnevi pri malici v naši tovarniški menzi dejal rezkar Vili in veselo zarezal velik pohan zrezek na krožniku pred sabo. "Tako ljubeznivo kot danes zjutraj delavcev še nikoli ni pozdravljaj."

"Pomislite, mene je vprašal celo po zdravju moža. Sploh nisem vedela, da je seznanjen s tem, da se je moj mož prejšnji teden lažje ponesrečil," je dejala kuharica Špela. "Zadnje dni je naš direktor tako ljubezniv, da se od njega cedita samo med in mleko. Danes mi je naročil, naj za malico pripravim pohane zrezke s pomfri krompirjem in paradižnikovo solato. Še prejšnji mesec pa ste morali jesti samo ričet in joto, češ da bo tovarna propadla, če ne bomo varčevali. Zares ne vem, kaj se dogaja z njim."

"Le kaj bi se dogajalo ...?" je odvrnil Vili. "Strah ga je!"

"Česa bi ga bilo strah?" je nejeverno vprašala Špela.

"I, le česa ...?" je z zateglim glasom dejal Vili. "Strah ga je za svoj stolček. Ali ne vidiš, kaj dela nova vlada. Državne sekretarje in direktorje javnih podjetij menjuje kot po tekočem traku. Prej je bilo našemu direktorju malo mar za nas delavce, še manj pa ga je zanimalo, kaj si o njem mislimo. Zdaj, ko ima občutek, da se mu je zamajal stolček, pa išče pri nas podporo."

"Morda misli, da bomo njemu v podporo organizirali demonstracije, če ga bodo odstavili," se je zarezal skladiščnik Rudi. "Kar se mene tiče, bi demonstriral samo, če bi nam kdorkoli hotel odstaviti našo zlato in izvrstno kuharico Špelo! Špela, za takšno malico, kot si jo pripravila danes, grem demonstrirat pred parlament, če boš kdaj potrebovala mojo podporo."

"Zakaj je našega direktorja strah, da ga bodo odstavili?" je presenečeno vprašal mizar Tone. "Saj vendar naše podjetje ni javno podjetje, ampak čisto navadna gospodarska družba."

"Le zakaj ...?" je zopet z zateglim glasom dejal Vili. "Prvič: naše podjetje posluje z javnimi podjetji, zato praktično od njih živi. Drugič: naš direktor za položaj, ki ga zaseda, nima ustrezne izobrazbe in znanja. Tretjič: naš direktor dobro ve, da so ga na direktorski položaj spravili njegovi politični prijatelji in botri. Tako kot so ga njegovi strankarski kolegi posadili na direktorski stolček, ga lahko njegovi politični konkurenti s položaja tudi odstavijo. Zaradi sprememb v vladi se bo namreč spremenilo tudi razmerje moči med različnimi političnimi opcijami v nadzornem svetu naše družbe."

"Če te prav razumem, je lahko zaradi vsega tega naš direktor ob delo?" je povprašal Tone.

"Ob delo ne more biti, ker on v tej tovarni ni še nikoli nič delal!" je pojasnil Vili. "Lahko pa je ob direktorski stolček in ob svojo menedžersko plačico. Seveda pa bo v primeru, če ga bodo odstavili, dobil bogato odpravnino, saj vsi vemo, da si je menedžersko pogodbo sestavljal sam."

"Kaj pa je pravzaprav doslej delal pri nas ta naš direktor, če pravite, da ni nič delal?" je zvedavo povprašala Špela.

"I, kaj ...?" je začel pojasnjevati Vili. "Odločal je, koga bo naše podjetje sponzoriralo in kateri politični stranki bomo pred volitvami finančno pomagali. Poleg tega je odločal, pri katerih dobaviteljih bo naša tovarna kupovala. Zato smo kupovali samo od njegovih kolegov. Prav tako je odločal, katerim dobaviteljem bo naša tovarna redno in v celoti plačevala račune, ne glede na to, kako visoki bodo, katerim partnerjem pa sploh ne bo plačevala. Takšnih in podobnih obveznosti je imel naš direktor še veliko."

"Med drugim je naš direktor odločal tudi o tem, koga bomo zaposlili," je naprej pojasnjeval Rudi. "Zato je v upravi zaposlil tri svoje sorodnike in pet prijateljev, za katere nihče ne ve, kaj počnejo. V proizvodnji pa delavcev primanjkuje, zato moramo delati nadure, ki nam jih ne plačujejo."

"To pa še ni vse!" je nadaljeval Vili. "Naš direktor se je včasih tudi spotil - in to pri igranju golfa. Članarino zanj je golf klubu seveda plačevalo naše podjetje. Direktor je imel navado reči, da mora igrati golf, čeprav mu je to neprijetno, ker na golf terenih lobira za naše podjetje in pridobiva posle. Za denar podjetja je pogosto s svojimi kolegi lobiral tudi na večerjicah in dragih restavracijah, v nočnih klubih in igralnicah, iz enakega razloga pa se je vozil tudi z dragim avtomobilom, ki si ga je kupil iz denarja podjetja."

"In kaj bo po tem, če nam bodo odstavili direktorja?" je povprašala Špela.

"Le kaj bi bilo ...? Nič se ne bo spremenilo!" je dejal Vili. "Nastavili bodo novega!"

"In kaj bo ukrenil novi direktor?" je zanimalo Špelo.

"Le kaj bi ukrenil ...?" je zahteval Rudi. "Novi direktor si bo na račun tovarne naročil nov luksuzen avto, dosedanega direktorja pa bo zamenjal tudi na golf igriščih, v dragih restavracijah in v igralnicah, kjer bo lobiral za naše dobro. V upravi bo zaposlil svoje prijatelje in sorodnike, odločal pa bo tudi, koga bo podjetje sponzoriralo oziroma kdo bo živel na račun našega denarja. Skratka, vse bo teklo naprej kot doslej!"

"Kaj pa bo z nami?" je vrtala naprej Špela.

"Le kaj bi bilo lahko z nami ...?" je dejal Vili. "Ti boš zopet za malice kuhala ričet in joto, mi pa bomo naprej garali kot črne živine v proizvodnji. Še naprej bomo morali delati nadure, ki nam jih ne bo nihče plačal. Vse bo normalno teklo naprej!"

"Kaj pa, če nam bo novi direktor znižal plače?"

"Plače imamo že zdaj tako nizke, da nam jih ne more nihče več znižati," je dejal Vili. "Če bi nam novi direktor plače znižal, ne bi mogli več preživeti. Tega pa si noben menedžer ne more privoščiti, ker nas potrebuje. Brez nas in našega dela ni njihovega golfa, pa dragih avtomobilčkov, pa lobiranja v restavracijah ter igralnicah in podobno."

"Če te prav razumem, naša tovarna ne bi pravzaprav nič pridobila in nič izgubila, če bi nam zamenjali direktorja?" je še naprej vrtala Špela.

"Tako je!" ji je pritrdil Rudi. "Odstavili bi nekoga, ki tukaj ni nič počel, in nastavili drugega, ki bi ga pri tem zamenjal!"

"Morda pa novi direktor ne bi bil tako ljubezniv in priazen kot je zadnje dni naš stari direktor," je menila Špela.

"To je sicer res, vendar pa bi pred novimi volitvami, ko bi se tudi njemu začele tresti hlače za stolček, postal priazen tudi novi direktor," je dejal Vili. "Skratka, Špela, popolnoma vseeno je, kdo vodi podjetje, če je nastavljen po politični liniji. Če naša tovarna ne bi imela v vodstvu nekaj mednarodno priznanih in slabo plačanih strokovnjakov, ki dejansko tovarno vodijo, bi že tako in tako šla zdavnaj v stečaj."

"No, zdaj pa mi je končno jasno, koga bom jeseni volila na državnoborskih volitvah!" je veselo vzkliknila Špela.

"Koga?" smo presenečeni povprašali vsi v en glas.

"Tisto stranko, ki bo obljubila, da bo stare direktorje odstavila, novih pa ne bo imenovala!" je pojasnila Špela. "Moje predvolilno geslo bo: Za podjetja brez direktorjev!"

Iz dnevnika delavca Jožeta

Za podjetja brez direktorjev!

Regres

"Šef, zahtevam izplačilo regres za letni dopust!"

"Ne govori neumnosti, saj si ga dobl na tekoči račun že maj!"

"Presneta žena, kar naprej me podpihuje! Tega, da sem prejšnji mesec dobil izplačan regres, pa mi ni povedala."

Izguba ljubice

"Zakaj na seminarje in golf turnirje nič več ne hodiš s svojo prelepo tajnico," je eden od direktorjev vprašal drugega in mu pomežiknil.

"Ah, sranje! Poročila se je!"

"Res? S kom?"

"Z mano!"

Rekreacija

"V čem je razlika med igranjem golfa in skakanjem čez plot, saj se človek pri obeh stvarih enako rekreira?"

"S tem, da igrajo golf, se hvalijo vsi - tudi tisti, ki ga ne igrajo. To, da skačejo čez plot, pa vsi tajijo - tudi tisti, ki si večkrat privoščijo to obliko rekreacije."

Brez obleke

"Pregovor pravi, da obleka naredi človeka! Gospodična, ali se vi tega zavedate?"

"Ne vem, na kaj namigujete. Jasno in glasno pa vam moram povedati, da sem jaz naredila kariero v prejšnji službi brez obleke!"

PRAVNI NAŠVETI

Piše:
Lidija Jerkič

Izobraževanje delavcev

Izobraževanje delavcev ureja 43. člen kolektivne pogodbe dejavnosti. Ta člen ureja več vrst izobraževanja: izobraževanje v lastnem interesu delavca, izobraževanje v interesu delodajalca, izobraževanje med delovnim časom in izobraževanje izven delovnega časa. Pravice za posamezno obliko izobraževanja so različne.

Delavec se je dolžan izobraževati, če ga delodajalec napoti na izobraževanje. Če je tako izobraževanje organizirano med delovnim časom, se čas izobraževanja šteje v redni delovni čas, delavec pa ima enake pravice, kot če bi delal. Če je izobraževanje organizirano izven delovnega časa (izobraževanje ob delu), pripada delavcu pravica do določenega števila plačnih dni za pripravo na izpite. Kolektivna pogodba dejavnosti določa tudi, da se obseg delovnega časa, namenjen za izobraževanje, določi glede na dolžino in vrsto izobraževanja s pogodbo. Kadar se delavec izobražuje v interesu delodajalca oziroma je na izobraževanje napoten, mu pripada povračilo stroškov, povezanih z izobraževanjem: prevoz, kotizacija, šolnina, stroški prehrane in stroški bivanja, razen če delodajalec sam krije stroške, povezane z izobraževanjem.

Zakon o delovnih razmerjih v 69. členu določa, da je delavec za neupravičeno odklonitev izobraževanja, izpopolnjevanja in usposabljanja, ki ga zahteva delovni proces, ali za neupravičeno kršenje prevzetih obveznosti v zvezi z izobraževanjem disciplinsko in materialno odgovoren. Delavec je disciplinsko odgovoren le, če je takšna kršitev določena s podjetniško kolektivno pogodbo oziroma splošnim aktom.

Opozoriti velja še na določilo zadnjega odstavka 43. člena (Aneks št. 1 h KPD, Ur. l. RS, št. 14/99), ki določa, da se za izobraževanje v interesu delodajalca šteje tudi izobraževanje sindikalnih zaupnikov o kolektivnem dogovarjanju in delovnopravni zakonodaji, kar pomeni, da vsi stroški, ki jih ima delavec v zvezi s takšnim izobraževanjem, bremenijo delodajalca, čas izobraževanja pa se všteva v delovni čas.

SOLIDARITY (26.)

PODJETJA KOT THOR, KI JIH NE ZANIMAJO LJUDJE, TEMVEČ LE DOBIČEK, SE IZOGIBAJO VARNOSTNIM POSTOPKOM. TAKA PODJETJA SO IZPUŠČALA STRUPENE ODPLAKE IN NEKATERI DELAVCI SO UMRLI ZARADI ZAstrupITVE Z ŽIVIM SREBROM. NA TEM PODROČJU JE TO POSTALO POVSSEM OBČAJNO.

KOT PRAVIŠ, TI JE MARIA PRIPOVEDOVALA O PRIMERU BILLITON. TO JE DOBER PRIMER MEDNARODNEGA SODELOVANJA V IMF. SEDEŽ PODJETJA JE TU, V JUŽNI AFRIKI. ODZVALI SMO SE TAKO, DA SMO OBVESTILI DELNIČARJE IN DIREKTORJE.

OBVESTILI SMO MEDIJE O ZLOBABAH V SURINAMU IN KOLUMBIJI. POLEG TEGA JE IMF PRI NAS ORGANIZIRAL MEDNARODNO KONFERENCO.

IN KOT JE NEDAVNO DEJAL GENERALNI SEKRETAR IMF-a, MARCELLO MALENTACCHI:

VSE ČLANICE POZIVAM, DA NAVEŽEJO STIKE. TAKO BO LAHKO OBRAMBA DELAVSKIH PRAVIC, KJERKOLI JIH KRŠIJO, HITREJŠA IN BOLJ UČINKOVITA KOT KDAJKOLI!

SVOJE PRIJATELJE SEM VPRASAL, KAJ SE LAHKO NAREDIMO ZA OBRAMBO ČLOVEKOVH IN SINDIKALNIH PRAVIC.

ČE HOČEMO BITI UČINKOVITI, MORAMO LOČEVATI MED ČLOVEKOVIMI, SINDIKALNIMI PRAVICAMI IN DRUŽBENIMI DOSEŽKI. UVELJAVITI IN ZAHTEVATI

JIH MORAMO POVSOD, KJER JIH KRŠIJO. KO JIH ENKRAT DOSEŽEMO, JIH MORAMO NEPRESTANO VAROVATI.

DOSEČI MORAMO, DA SE KLAVZULA O PRAVICAH DELAVCEV VNESE V POGODBE O MEDNARODNIH VLAGANJH IN SODELOVANJU.

UVELJAVLJATI MORAMO TEMELJNE VREDNOTE, KADAR KOLI JE TO MOGOČE.

OKREPITI MORAMO MEDNARODNO ORGANIZACIJO IN ISKATI ZAVEZNOSTIŠTA Z NEVLADNIMI ORGANIZACIJAMI.

Nova Delavska enotnost	FINSKA KOPEL	PRESADEK V MEDICINI	NEMŠKI SKLADATELJ IN ORGANIST (Kaspar)	ANDREJ KURENT BROM	1	2	IZSTOP PREBAVIL, HERNIJA	SIRSKI PREDSEDNIK	Avtor: Rudi Murn	OLIVER MLAKAR	3	VOZNIK MOTORJA	ZIDAK	GLAS	OTOK V JADRANU	MLINSKI ŽLEB
RASTLINA S STEBLOM									PODELJEVALEC DOKTORSKEGA NASLOVA							
VNETJE SKLEPOV									STAROGRŠKI UTRJENI DEL MESTA							
FIZIKALNA ENOTA ZA MOČ				KAZENSKO TABORIŠČE ZA POLIT. ZAPORNIKE V SZ					SLED V SNEGU	ASTENIČEN CLOVEK						
NEZNANEC			ZAKLJUČNI DEL SKLADBE	LUKA V IRANU						PERJE PRI REPI					BERILIJ	
LJUDJE KI GOJIJO ASKEZO				MESTO NA PORTUGAL				OBLIKA IMENA EDVARD	DEL PUŠKE						SLOVENSKI ILUZIONIST (Miran)	MOŠKI PEVSKI GLAS
	POVOJ (zast.)															
	OGRAJEN PROSTOR V CERKVI								STOŽČASTI INDIJANSKI SOTOR					ANTON TROST		TEŽKA KOVINA (znak: Zn)
OBLJUBLJENA DEŽELA									MESTOV ITALIJI JUŽNO OD PADOVE	TESAN LESENI POLIZDELEK				KDOR NASTOPA V CIRKUSU		
UGASEL CENTRALNI VULKAN (iz črk MARA)					SLOVENSKI KONSTRUKT OBDELOVAL. STROJEV					PREBIVALCI ISTRE						
				BREZALK. PI.						MAMINA SESTRA						
PETER NOVAK			AM. PISATELJ (George)				DEL OBRAZA					RAZSVETLJAVA (starinsko)	KRAJ NA OTOKU PAŠMANU			
			AMERIŠKI PLES				PISATELJICA LINDGREN					PTIČ PEVEC				
PEVEC PESTNER				FR. IGRA S KARTANI							SMUČI (nordijsko)				RDEČI KRIŽ	
				KDOR DELA DNINO							PREBIVALKA IRAKA				PREVLEKA ZA STENE	
LJUBEZENSKI ZMENEK						SNETJAVOST										
						ANTON OCVRK									MAJHEN NOŽ	PODLOŽNIŠKO DELO
NAPAD NA ZNANO OSEBO								GRŠKI BOG LJUBEZNI	ZAPORNIK							
								KRAJ PRI TUHINJU								
	HOKEJSKA PLOŠČICA	SILICIJ			PTICA LJEDA					ANTON ČEHOV					ZEMELJSKI TEČAJ	
		NADAV			KRILO RIMSKE KONJENICE					NAVJE					BIVŠI POLITIK (Sašo)	
UNIVERZITETNO IN PRISTANIŠKO MESTO V INDIJI						PERZIJA								LEŽANJE (star.)		
														RADO LORBEK		
OBMOČJE POVRŠINA						MANJŠA, LEPO IZDELANA ŠKATLA					MAJHEN VRAT					
ZAČIMBA, POPEK KAPROVCA							SKUPINA CELIC ISTE VRSTE				NOVO SREBRO					

GESLA NAGRADNE KRIŽANKE št. 24 (22. 6. 2000):

1:

2:

3:

Gesla iz današnje nagradne križanke napišite na označena polja, izrežite in pošljite nalepljene na dopisnici na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana, p. p. 97. Tudi tokrat je nagrada 5000 tolarjev, zato ne pozabite napisati svoj točen naslov in davčno številko. Upoštevati bomo pravilne rešitve, ki bodo prispele do ponedeljka, 3. julija 2000.

Pravilna rešitev gesel iz 21. letošnje številke Nove Delavske enotnosti:

1. SEDEM LET SKOMIN, 2. MARILYN MONROE, 3. ARTHUR MILLER. Nagrado 5000 tolarjev prejme Ivan Žohar, Pod smrekami 15, 3311 Šempeter.